

TÜED

TÜRKİYE EMEKLİLER DERNEĞİ

AYLIK HABER BÜLTENİ

YIL: 18

SAYI: 213

AĞUSTOS 2020

ERGÜN'den Beklenen Müjde Geldi... TÜED'den Emekliye, Bir DEV Hizmet Daha...

Afyonkarahisar Termal Tesislerimizin yapımı için start verildi... 400 yataklı modern bir tesis için çalışmalar başladı...

Devamı 3. sayfada

YAZICIOĞLU, İntibakta Geline Son Durumu ve Sürecin Tüm Ayrıntılarını Anlattı...

Kısa adı TÜED olan, Türkiye Emekliler Derneği'nin Hukuk Danışmanı sayın Cafer Tufan Yazıcıoğlu, emeklilerin intibak meselesini EMEKLİ MEDYA'ya tüm ayrıntılarıyla anlattı. Yazıcıoğlu, sürece ilişkin yürütülen hukuki mücadelelerin geldiği noktayı vurgulayarak çözüm noktasını da işaret etti.

- Emekli aylığı hesaplamalarında kaç farklı yöntem var?
- Kamuoyunda "İNTİBAK" diye bilinen sorun böyle mi oluştu?
- 2000 sonrası emeklilerin yaşadığı mağduriyetler nelerdir?
- 2000 sonrası emekli olanlar için intibak davasının hukuki sürecinde neler yaşandı?
- Gayri safi yurtiçi hasıla için yeni seri 1998 bazlı yayınlandı. Bunun intibaka bir etkisi olacak mı?
- İntibak için şuan beklenen nedir?

TÜED Hukuk Danışmanımız Av. Cafer Tufan Yazıcıoğlu bütün bu soruların yanıtlarını Emekli Medya haber sitesine verdi.

Devamı 4. sayfada

Bütün Dünya Ülkelerinin Sosyal Güvenlik Sistemleri Koronavirüs Sınavı Veriyor

Çalışma dünyası, küresel virüs pandemisinden derinden etkileniyor. Halk sağlığına yönelik tehdide ek olarak, ekonomik ve sosyal bozulma, milyonların uzun vadeli geçim kaynaklarını ve refahını tehdit ediyor. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve bileşenleri - Hükümetler, işçiler ve işverenler - salgınla mücadelede, bireylerin güvenliğinin, işletmelerin ve işlerin sürdürülebilirliğinin sağlanmasında çok önemli bir rol oynayacak.

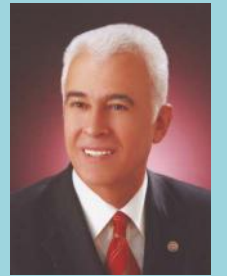
Devamı 11-12. sayfada

İSTİHDAMIN KORUNMASI VE GELİŞTİRİLMESİ GEREKİYOR

COVID-19 pandemisi insan sağlığını tehdit ederken, istihdam üzerinde de yıkıcı etkilere yol açmaktadır. Salgın ile birlikte sosyal güvencesi olmayan veya yetersiz kalan ülkelerde işten çıkarmalar artmış, gelir güvencesinden yoksun kalan çok sayıda insanın yaşamında büyük zorluklar görülmüştür. Dünya bir belirsizliğin eseri olmuş ve salgın döneminde insanların korunması ve gelirsiz kalmamaları için mücadele verilirken, her ülke kendi imkanlarına göre kararlar almakta ve sosyal destek paketlerini uygulamaya koymaktadır.

Türkiye bu süreçte devlet ve millet dayanışması ile sorunlara çözüm aramış ve yoksul kesimlere imkanlar ölçüsünde destek olmuştur. Salgın döneminde istihdamın korunması için iki uygulama devreye sokulmuştur.

BAŞYAZI

Devamı 3. sayfada

Kazım ERGÜN
Genel Başkan

Karabük Şubemiz TOKİ Konutları İncelemesine Katıldı

*Karabük Valisi Fuat Gürel ile
AK Parti Karabük milletvekilleri
Cumhur Ünal ve Niyazi Güneş,
Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
(TOKİ) tarafından hayata geçirilen
ve kura çekilişi yapılan Belen
Mahallesi TOKİ konutlarında
incelemelerde bulundu.*

Yapımı devam eden 1144 konutluk proje alanında incelemelerde bulunan Vali Gürel ve milletvekilleri Ünal ve Güneş, örnek daireleri gezerek çalışmalar hakkında yüklenici firma yetkililerinden bilgiler aldı. İnceleme gezisinde, İl Jandarma Komutanı Ali Sefa Yılmaz, İl Genel Meclis Başkanı Hasan Yıldırım, İl Özel İdaresi Genel Sekreteri Mehmet Uzun, AK Parti İl Başkanı İsmail Altınöz ve Türkiye Emekliler Derneği (TÜED) Karabük Şube Başkanımız Celal Bulut da yer aldı.

**Başkan İyiyürek, Başkan Kocaispir'e
Emeklinin Taleplerini Anlattı...**

TÜED Adana Şube Başkanımız Seyfi H. İyiyürek başkanlığında; Adana Şube Yönetim Kurulu Üyelerimizden oluşan heyetimiz Yüreğir Belediye Başkanı Fatih Mehmet Kocaispir'i makamında ziyaret etti. Emeklilerimizin kentsel yaşam içerisinde karşılaştıkları sorunların masaya yatırıldığı görüşmeden duyduğu memnuniyeti ifade eden Belediye

Başkanı Kocaispir, emeklilerin ve yaşlıların hiçbir zorlukla karşılaşmadan günlük yaşantılarını sürdürebilmeleri için Yüreğir Belediyesi olarak yoğun bir çalışma içerisinde olduklarını ifade etti.

Adana Şube Başkanımız İyiyürek de derneğimizin çalışmalarını hakkında ayrıntılı bilgiler verdi.

**Adana
Şubemizden
Yüreğir
Belediye
Başkanı
Kocaispir'e
Emekli
Ziyareti...**

İSTİHDAMIN KORUNMASI VE GELİŞTİRİLMESİ GEREKİYOR

Bunlardan birincisi, kısa çalışma ile üç ay süreyle kısa çalışma ödeneği verilmiş ve bu şekilde iş sözleşmeleri askıda kalmıştır. İkinci seçenek, 17 Nisan 2020 itibarıyla ücretsiz izin uygulamasıyla istihdamın korunması hedeflenmiş ve ücretsiz izin döneminde nakdi ücret desteği getirilmiştir. Bu tedbirler son derece önemli olmakla birlikte ödenen ücretlerin yetersiz kalması ve kendi içinde de eşitsizliğe aykırı ödemelerin olmasına, başta işçi konfederasyonlardan itirazlar gelmiş, nakdi ücret ödemesinde iyileştirme yapılması talep edilmiştir.

Korona virüs sebebiyle kısa çalışma uygulamasının ilk başladığı tarihten itibaren İŞKUR'a başvuru yapan 479 bin 931 firmanın 3 milyon 576 bin 805 kişisi kısa çalışma ödeneğinden yararlanmıştır. Günlük kısa çalışma ödeneği; sigortalının son oniki aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama brüt kazancının % 60'ıdır. Bu şekilde hesaplanan kısa çalışma ödeneği miktarı, aylık asgari ücretin brüt tutarının % 150'sini geçemez. Buna göre kısa çalışma ödeneğinin alt sınırı 1580 TL, üst sınırı 4.381 TL'dir.

Nisan- Ağustos 2020 dönemlerinde 1.976.532 kişi ücretsiz izine ayrılmış ve kısa çalışma ödeneğine göre oldukça düşük ücretin ödenmesi, sosyal haklar bakımından dengesizlik getirmiş ve günlük 39,24 Türk lirası ile geçiminden zorlukları ile karşı karşıya kalmıştır. Kısa çalışma ve ücretsiz izin ödemeleri işçilerin varlığı olan işsizlik sigortası fonundan karşılandığından, burada eşitliğin esas alınması gerekir. Bütün itirazlar bu yönde yapılmış ve ödemelerde eşitliğin sağlanması istenmiştir.

Üretime ve faaliyetlerine devam eden işletmeler mecbur kalmadıkça, işçileri çalıştırması esas almalıdır. İşverenlerimiz, devletimizin sağladığı fırsatları kendi çıkarlarına kullanmamalı ve işçileri de düşük gelir ödemelerine mahkum etmemelidir. Bu değerlendirmeyi iyi niyetli işverenlerimiz için yapmadığının bilinmesini isterim. Bu süreçte zor durumda kalan işverenlerimiz kısa çalışma ve ücretsiz izin uygulamalarından yararlanmalı ve istihdam korunmalıdır. Özel sektörümüz istihdam yaratmada çok büyük bir yere sahip olduğundan, fabrikalarımızın bacaları tütmeli ve istihdam korunmalıdır. Devletimizin sağladığı istihdam teşvikleriyle

özel kesime verilen destekler devam etmelidir. Kısa çalışma ve ücretsiz izin dönemlerinde emeklilik primleri ödenmediğinden, bu sürelerle ilişkin borçlanma hakkının tanınmasını da talep ediyoruz.

Türkiye Emekliler Derneği, devletimizin sağladığı kısa çalışma ve ücretsiz izin uygulamalarına başvurmamış, çalışanlarımıza ücretlerini tam olarak ödemiştir. Bu şekilde hem devletimize, hem de çalışanlarımıza destek olunmuştur. Her konuda devlete destek olmayı görev sayan Türkiye Emekliler Derneği, salgın döneminde de üzerine düşen görevleri yerine getirmenin çabası içinde olmuştur. İstihdam korunmadan ve istihdam yaratılmadan hiçbir alanda başarı elde edilemez. İstihdam, sosyal güvenlik haklarının da güvencesidir. Bu nedenle, yatırım-üretim ve istihdam altın üçgeni uyumlu olmalı ve ekonomik ve sosyal kararlar bu hedeflere göre belirlenmelidir.

İstihdam, her ülkenin refahını ve gelişmişliğini gösteren en temel göstergedir. İstihdam, ekonomik ve sosyal bir sorun olan işsizliğin çözümünde en temel güvence olarak değerlendirilmelidir. Çalışma istek ve gücünde olan herkese mesleki yeterliliğine uygun bir iş bulmak son yılların büyük sosyal sorunu haline gelmiştir. Bu gerçeği ülkemizde de yaşıyoruz. Özellikle, genç ve eğitilmiş işsizlik, temel sorunumuz olmuştur. Gençlerimizin umutsuzluğa kapılarak geleceklerini gelişmiş ülkelerde araması, geleceğimizin bir kaybı olarak görülmeli ve özellikle eğitilmiş gençlerimizin işsizliğine çözüm getirilmelidir. Her bir aile, çocuklarının gelecekleri için büyük fedakarlık yapmaktadır. Bu nedenle, devletimizin ve özel sektörün istihdam politikalarında değişikliklere gidilmeli, geleceğimizin güvencesi olan gençlere daha fazla sahip çıkılmalıdır.

Sosyal ve ekonomik bakımdan dengeli bir kalkınmayı gerçekleştirebilmek için tam istihdamı sağlamaya yönelik politikalar, bütün kalkınma modellerinde temel ilke olarak görülmektedir. İstihdam yaratılarak elde edilen ekonomik büyüme, toplumun refahını artıran bir güvencedir. Bu hedef doğrultusunda yeni yatırımlar ve yeni istihdam politikaları benimsenmelidir.

Baştarafı
1. Sayfada

BAŞYAZI

Kazım ERGÜN
Genel Başkan

TÜED'den Emekliye DEV HİZMET

Afyonkarahisar'da bir süre önce, derneğimiz adına satın alarak tescil ettirdiğimiz arazide, 400 yataklı bir Termal Tesis yapımı için harekete geçildi. TÜED Denetim Kurulu'nun, Genel Başkanımız Kazım Ergün ve Yönetim Kurulumuzu ziyareti sırasında yapılan açıklamada, tesis projесinin çizimi ve temel atma için gerekli hazırlıkların başlatılmasına karar verildiği açıklandı.

Konuya ilişkin bir değerlendirme yapan Genel Başkanımız Kazım Ergün, derneğimizin 50. yılına denk gelmesi sebebiyle daha bir anlamlı olan bu girişimin, emekliye hizmeti en büyük hedef olarak belirlemiş olan TÜED Yönetim Kurulu için de büyük bir mutluluk ve gurur vesilesi olduğunu belirtti. Tesisin bitiminde 400 yatak kapasitesine ulaşmasının hedeflendiğini de belirten Ergün şunları söyledi:

"16 Kasım 1970 tarihinde bu topluluğun temelini atarak Türkiye İşçi Emeklileri Cemiyeti'ni kuran ve o dönemde geleceğe yönelik temennilerini sıralayan, başta kurucu Genel Başkanımız Sadi Heper olmak üzere, bugün ebediyete intikal etmiş olan bütün kıymetli büyüklerimizi rahmet ve minnetle anıyoruz. Merhum kurucularımızın hedefinde; öncelikle bir Genel Merkez hizmet binası, başkent Ankara'da bir misafirhane yapılması ve üyelerimizin hizmetine sunulması vardı. Ne mutlu ki, kıymetli büyüklerimizin bu temennilerini fazlasıyla gerçekleştirmek bizlere nasip oldu. Önce Genel Merkez binamızı, ardından Erdek Narlı Sosyal Tesislerimizi, hemen akabinde Ankara Misafirhanemizi emeklilerimize kazandırmanın gururunu yaşadık.

**Afyonkarahisar
Termal Tesislerimizin yapımı için
start verildi... 400 yataklı
modern bir tesis için çalışmalar başladı...**

Bugün de, Termal Sağlık Turizmi'nin cenneti olan Afyonkarahisar'da büyük bir sosyal tesisi öncelikle üyelerimize, bütün emeklilerimize ve ülkemize kazandırmanın tarifsiz mutluluğunu ve gururunu yaşıyoruz. Emekli topluluğumuz her şeyin en iyisini hak ediyor. Türkiye Emekliler Derneğimizin bütün birimleri, bütün teşkilatımız, 113 şube başkanlığımız, Genel Merkez Yönetim ve Denetim Kurullarımız var gücüyle emeklilerimize hak ettikleri bu hizmetleri sunmak için çabalyor. Kuruluşumuzun 50. yılını en içten duygularla kutluyor ve bu yıla yakışan bu anlamlı hizmetin müjdesini vermekten, büyük gurur duyduğumuzu ifade etmek istiyorum. Teşkilatımıza, topluluğumuza ve ülkemize hayırlı ve uğurlu olsun inşallah" dedi.

Kısa adı TÜED olan, Türkiye Emekliler Derneği'nin Hukuk Danışmanı sayın Cafer Tufan Yazıcıoğlu, emeklilerin intibak meselesini EMEKLİ MEDYA'ya tüm ayrıntılarıyla anlattı. Yazıcıoğlu, sürece ilişkin yürütülen hukuki mücadelelerin geldiği noktayı vurgulayarak çözüm noktasını da işaret etti.

- Emekli aylığı hesaplamalarında kaç farklı yöntem var?
- Kamuoyunda "İNTİBAK" diye bilinen sorun böyle mi oluştu?
- 2000 sonrası emeklilerin yaşadığı mağduriyetler nelerdir?
- 2000 sonrası emekli olanlar için intibak davasının hukuki sürecinde neler yaşandı?
- Gayri safi yurtiçi hasıla için yeni seri 1998 bazlı yayımlandı. Bunun intibaka bir etkisi olacak mı?
- İntibak için şuan beklenen nedir?

TÜED Hukuk Danışmanımız Av. Cafer Tufan Yazıcıoğlu bütün bu soruların yanıtlarını Emekli Medya haber sitesine verdi.

YAZICIOĞLU, İNTİBAKI TÜM AYRINTILARIYLA ANLATTI...

Kısa adı TÜED olan, Türkiye Emekliler Derneği'nin Hukuk Danışmanı sayın Cafer Tufan Yazıcıoğlu, emeklilerin intibak meselesini EMEKLİ MEDYA'ya tüm ayrıntılarıyla anlattı. Yazıcıoğlu, sürece ilişkin yürütülen hukuki mücadelelerin geldiği noktayı vurgulayarak çözüm noktasını da işaret etti.

Emekli aylığı hesaplamalarında kaç farklı yöntem var?

Emekliler; 01 Ocak 1982 öncesi, 1982-1987 arası, 1987 süper emeklileri, 1988- 31/12/1990 emeklileri, 2000-2008 yılları emeklileri ve 01/10/2008 sonrası emeklileri olmak üzere 6 farklı maaş hesaplamasına göre aylık almaktalar.

Kamuoyunda "İNTİBAK" diye bilinen sorun böyle mi oluştu?

08.03.2012 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan ve 5510 sayılı yasaya eklenen geçici 39. madde ile 01 Ocak 2000 öncesi emekli olanların aylıkları yeniden hesaplandı ve 2013 yılı Ocak ayı ödeme döneminden itibaren yeni aylıklar ödenmeye başlandı. Buna neden gerek duyuldu? Çünkü prim günleri ve ödenen primleri aynı olanların emekli oldukları tarih farklı ise aylık hesaplama yöntemlerinde yapılan değişiklik nedeniyle farklılaşmalar oluştu. Bu farklılığın giderilmesi amacıyla bu düzenleme yapıldı. Yani intibak yapılmış oldu. Ancak bu düzenleme, 2000 sonrası emekli olanlar için geçerli olmadığından, onların mağdur olmasına sebep oldu.

Emeklilerin yaşadığı sorunları en iyi bilen kişilerden birisiniz. 2000 sonrası emeklilerin yaşadığı mağduriyetler nelerdir?

Örneğin 01 Ocak 2000 de emekli olanın aylık hesaplaması 2000 öncesi sisteme göre yapıldığı halde 31.12.1999 tarihinde aynı prim ve gün sayısı ile emekli olan kişiye göre intibaktan yararlanmadığı için 300 liralık bir kayıp yaşadı. Emekli aylığı hesaplaması ortalama kazanç tutarı ile aylık bağlama oranının çarpımıyla hesaplanmakta. Aylık bağlama oranları her düzenlemede düşürüldü.

Örneğin 9000 gün için 2000 öncesi %75 olan bu oran, 2000-2008 arası %65'e, 2008 sonrası %50 ye düşürüldü. Ortalama kazanç tutarı 2000 öncesi katsayı gösterge sistemine göre belirlenirken, 2000 sonrası TÜFE oranı ve ülkenin gelişme hızı nazara alınarak belirlendi. Ülkenin gelişme hızının 2000-2008 arası %100'ü esas alınırken, 2008 sonrası %30'u esas alınmaya başlandı. Daha önce alt sınır aylığı varken bu kaldırıldı. Böylece asgari emekli aylığında %100'e varan bir adaletsizlik oluştu.

Bu da 2000 öncesine göre bağlanan aylıkların yarı yarıya düşmesine neden oldu. Hükümet bu nedenle bir düzenleme yaparak en düşük emekli aylığını 1500 TL yaptı. Ancak bugün dahi emekli olanların 2000 öncesi hizmetleri hesaplanırken, 2000 öncesi intibakın uygulanmaması nedeniyle

büyük bir adaletsizliğe yol açılmıştır.

Taban aylığın 1.500 TL'ye çekilmesi konusunda da itirazlar oldu? Bu itirazların sebebi nedir?

6 ayda bir yapılan enflasyon endeksli zamların, 1.500 TL'ye tamamlanan maaşlara değil de öz maaşlara yapılması da bir haksızlığa yol açtı. Yani, öz maaşınız 1.500 TL'yi aşmadan uygulanan tüfe zamlarından faydalanamamış oluyorsunuz.

Örneğin; 1.000 TL olan maaşınız bu uygulamayla 1.500 TL'ye çekildi. Tüfe zammı sadece öz maaşınız olan 1.000 TL'ye uygulanıyor. Temmuz da emekliler % 5,75 zam aldılar. 1.000 TL maaşı olan emeklinin maaşı 1.057,50 TL oldu ama maaşı yine 1.500 TL'ye tamamlanacak. Öz maaşı 1.500 TL'yi geçene kadar bu şekilde devam edecek. İtirazlar taban aylığın 1.500 TL'ye çıkarılmayıp 1.500 TL'ye tamamlanmasına.

2000 sonrası emekli olanlar için intibak davasının hukuki sürecinde neler yaşandı?

Biz kanunun yürürlük tarihi olan Ocak 2000 tarihinin kaldırılarak, 2000 öncesi için uygulanan intibakın tüm emeklilere uygulanmasını istedik. Bu nedenle kamu denetçiliğine yaptığımız başvuru olumlu bulundu ve bize kurumca dava açmamız önerildi. Ankara İş Mahkemesi bilirkişi raporu lehimize olmasına rağmen mahkeme davayı reddetti. Sonrasında Yargıtay, Anayasa Mahkemesi ve son olarak ta Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AIHM) dahil tüm süreç aleyhimize sonuçlandı. Anayasa Mahkemesi davayı reddederken çözüm yeri olarak parlamento'yu işaret etti ve bu için yeni bir kanunla çözümlenebileceğini hükme bağladı.

Meclis'te Sosyal Güvenlik Kurumu faaliyet raporuna göre 2019 yılında kurum aleyhine 521 soru önergesi verilmiş. Bunun 145 tanesi emeklilik hizmetleriyle ilgili. Şuan Meclis'te bekleyen yasa önerileri var. Norm ve standart birliği diye yola çıkılan sosyal güvenlik reformunda ne yazık ki bu sağlanamamıştır.

İntibak için şuan beklenen nedir?

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanımız Zehra Zümrüt Selçuk da, sosyal güvenlik sisteminin yeniden ele alınacağını belirtti. Bu nedenle tüm bu adaletsizliği ortadan kaldıracak yasal düzenlemelerle, bütün emekli, dul ve yetimlerinin hak kayıplarının ortadan kaldırılarak adaletin sağlanması beklentimizdir.

2000 öncesi için yapılan intibak 23 yıl süren bir hukuk mücadelesi sonucu kazanılmış bir hak. 2000 öncesi için kazandığımız bu hakkın, 2000 sonrası için de verilmesi için mücadelemize devam etmekteyiz. Meclis'te konunun ele alınıp, yasa yoluyla bu mağduriyetlerin giderilmesi yönünde halen de çalışmaktayız.

**Yenimahalle
Şubemizden
%30 İndirimli
Sağlık
Anlaşması**

TÜED Yenimahalle Şube Başkanlığımız, Dr. Servet Ünsal Tıp Merkezi'yle indirim anlaşması imzaladı.

Anlaşmaya ilişkin bilgi veren Yenimahalle Şube Başkanımız Ayla Işık; "Bu özel indirim protokolü ile üyelerimize yüzde 30 indirim imkanı sağladık. Değerli katkılarından ve misafirperverliklerinden dolayı Özel Servet Ünsal Tıp Merkezi Yönetim Kurulu Başkanı sayın Dr. Dürdane Ünsal'a şahsım ve üyelerimiz adına şükranlarımızı sunuyorum. Üyelerimiz artık kaliteli sağlık hizmetlerine çok daha uygun fiyatlarla ulaşabilecekler" dedi. Yenimahalle (Ankara) Şubemizce imzalanan indirim protokolünden yararlanmak isteyen üyelerimiz, üye kimlik kartlarıyla başvurduklarında bu imkandan yararlanabilecekler. Ayrıca birinci derece yakınları da indirim hakkına sahip oldular.

GENEL KURULLARIN ERTELENMESİ VE BEKLENTİLER

**Gazi
AYKIRI**

**Genel
Sekreter**

**Kayseri
Şube
Başkanı**

www.tuedkayseri.org.tr

Dünyada olduğu gibi, Türkiye de zor bir süreçten geçmektedir. 2020 yılı, ülkemiz bakımından zorlukların aşılması ve korona virüs salgınından en az zararla çıkılması için devlet-millet dayanışması konusunda dünyaya örnek gösterilecek bir birliktelik sağlanmıştır. Sağlık çalışanlarımıza, başta doktorlarımız olmak üzere büyük bir özveri ile görevlerini yerine getirmesinden dolayı minnet borçluyuz. 65 yaş ve üzeri nüfusumuz, Haziran 2020 tarihine kadar evde kal çağrılarına uymuş ve büyük bir özveri göstermiştir.

Böylesine bir süreçte hayatın zorlukları ile mücadele edilmiş, her kesim üzerine düşen görevleri yerine getirmenin çabası içinde olmuştur. Hükümetin aldığı kararlar ve TBMM'den çıkarılan kanunlar ile istihdamın korunması amaçlanmıştır. Kısa çalışma ve ücretsiz izin uygulamalarıyla ekonomik ve sosyal hayatın korunması ve istihdam olan insanlarımızın gelirsiz kalmaması hedeflenmiştir. Sosyal destek paketleriyle zor durumda olan kesimlere kaynak aktarılmıştır. Devletimizin çağrılarına destek veren kurum ve kuruluşlar ile milletimizin ortak dayanışması, ortak gururumuz olmuştur.

Salgın ile birlikte genel kurullar 31 Temmuz 2020 tarihine kadar ertelenmiş, üç ay uzatma yetkisi İçişleri Bakanına verilmiştir. Sayın Bakan da bu yetkiyi kullanmış ve 31 Ekim 2020 tarihine kadar genel kurulların yapılması yasak kapsamına alınmıştır. Genel Kurul süreleri gelen ve ertelenen şubelerimizin genel kurullarının Ağustos ve Eylül aylarında yapılacağı gibi ilanlar verilmiş ve salonlar tutulmuştur. Bu hazırlıkların yapıldığı bir süreçte şube genel kurullarımız üç ay ertelenmiştir. Şubelerimizin genel kurulları ertelenirken, siyasi partilerin genel kurullarının yapılması, çelişkili bir durumu oluşturmuştur. Alış veriş merkezlerinin açılması, düğün

ve benzeri etkinliklerin yapılmasını izin verildiğinden, şube genel kurullarımızın yapılmaması kafa karışıklığına neden olmuştur. Genel Kurul süreleri gelen şubelerimizin faaliyetlerinde zorluklar yaşanmış, banka ve benzeri işlemlerde yönetim dönemi sona erdiğinden bazı görevler yapılamaz duruma gelmiştir. Kaldı ki yaz aylarında açık havada genel kurullar yapılması doğru bir karar olabilirdi. Bu konuda Türkiye Emekliler Derneği'nin talepleri karşılıksız kalmış ve çok sayıda genel kurullarımız yapılamamıştır. Kasım ayında çok sayıda genel kurulumuzun yapılacak olması, sıkışık bir süreci getirecektir. Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü, bu zorlu süreci Derneğimiz ile birlikte değerlendirmelidir. Sağlık koşullarına uyularak genel kurullarımızın tamamlanması için üzerimize düşen her türlü görevi yerine getirmeye hazır bir teşkilatız.

Türkiye Emekliler Derneği'nin diğer dernekler ile bir tutulmaması gerekir. Türkiye'nin en köklü kuruluşu ve 50 yıllık bir geçmişi olan Türkiye Emekliler Derneği'nin görüş ve önerilerinin dikkate alınmasını bekliyoruz. 113 Şubemizin genel kurullarının 2021 Temmuz sonuna kadar tamamlanması tüzüğümüzün amir hükmüdür. Asıl olan, bu zorlu süreçten dayanışma ile çıkmamızdır. Toplumun sağlığını her şeyin üzerinde görmekteyiz ve devletimizin aldığı kararlara harfiyen uyan bir teşkilatız. Çözüm bekleyen sorunları ortaklaşa çözmeye ve her türlü katkıyı vermeye hazır olduğumuzun bilinmesini isteriz.

Emeklilerimizin örgütlü temsilcisi olan Türkiye Emekliler Derneği, hak aramada mücadele veren bir kuruluştur. 50 yıllık bir dönemde elde edilen bütün kazanımlar, emeklilerimizin mutluluğu içindir. Emeklisi mutlu bir Türkiye hedefinde her kesim üzerine düşen görevi yerine getirmelidir. Giderek yaşlanan nüfus yapımız, sosyal güvenlik haklarıyla korunabilir.

TÜFE ARTIŞI KORUYUCU BİR SİSTEM OLMAKTAN UZAKTIR

Enflasyon, geçim koşullarını en çok etkileyen bir araç olmuştur. Bu yönüyle enflasyonun hesaplanması büyük önem taşımaktadır. TÜİK'in tüfe hesaplamaları güven vermediğinden, ücret ve aylık artışlarında enflasyon temel alınması, koruyucu bir özellik taşımadığından itirazlar gelmeye başlamıştır. Hesaplama sisteminde yapılan değişikliklerde harcama gruplarının temsil yüzdesi ve madde gruplarının enflasyona etkisi, bilimsel kriterlerle tam olarak uyumlu olmadığından tüfe artışlarına göre emekli aylıklarına yapılan artışlar eleştiri almaktadır. Çarşı-pazardaki fiyat artışlarının TÜİK'in hesaplamalarında küçültülmesi, temel bir sorun olarak görülmektedir.

Emekli aylıklarının altı aylık tüfe artışına göre belirlenmesi, emekli aylıklarında makasın da artmasına neden olmuştur. 1.500 TL aylık alan emekli ile 3.000 TL alan emekliye aynı oran uygulandığından, emekli aylıkları düşük kalanların mağdur edildiği bir süreç yaşanmaktadır. 1.500 TL aylık alan bir emeklinin Temmuz zammı 86,25 TL, 3.000 TL aylık alan bir emeklinin Temmuz zammı 172,50 TL'dir. Bu örnek bile uygulamadaki adaletsizliği göstermektedir. Yüzdeli zamlar yerine seyranen zamlar tercih edilmelidir. En az aylık ödemesi 1.500 TL'ye yükseltilmesi olumlu bir değişiklik olmakla birlikte, bu kapsamda olanların zamları eski aylıklarının 1.500 TL'ye gelene kadar sabit kalması, sosyal güvenlikte yeri olmayan bir uygulamadır. 2020 Nisan ayı itibarıyla yapılan en az emekli aylığı ödemesi olan 1.500 TL, taban aylık olarak benimsenmeli ve emekli aylıklarına yapılan artışlar bu tutar üzerine yapılmalıdır. Sosyal güvenlikte en az ödeme diye bir kavram olmadığından, yapılan ödemeler taban aylık olarak değiştirilmelidir.

Diğer taraftan aylık tüfe artışında yaşanan inişli ve

çıkışlı dönemler, emekli aylıklarının artışında dalgalı bir eğilim göstermesi, uygulamayı tartışmalı bir yöne götürmektedir. TÜİK, bu konuda güven vermediği gibi, çok fazlasıyla da eleştiri almaktadır. 5510 sayılı Kanununun 55. maddesinde düzenlenen gelir ve aylıkların artışı, sosyal taraflarla birlikte değerlendirilmeli ve esaslı bir çözüm getirilmelidir.

Emeklilerimizin gerçek enflasyon karşısında korunamaması, emekli aylıklarının alım gücünü zayıflatmaktadır. Mevcut tüfe artışı, emeklilerimizi yoksullaştırmaktadır. Ağustos ayında emeklinin mutfak harcamalarında görülen artışların, TÜİK'in hesaplamalarında küçültülmesi, çarşı-pazar fiyatlarıyla çelişmektedir. Emekliler bu gerçeği yaşadığı için emekli aylıklarında güvenilir bir artış sistemine geçilmesini talep etmektedir. TÜİK, bilimsel bir hesaplama yöntemine geçmeli, çalışanların ve emeklilerin temel harcamalarını esas alan yeni bir geçim endeksi oluşturmalıdır.

Emeklinin mutfak giderlerine bakıldığında gelirinin yüzde 35'i gıda harcamalarına, yüzde 25'i konut harcamalarına (elektrik, doğalgaz ve su) ayrılmaktadır. Zorunlu giderler, emeklilerimizin belini büken bir harcamaya dönüşmüştür. Elektrik fiyatları ödenemez bir yükseliştir. Bu gerçekler ortada iken, Ağustos ayında enflasyonun yüzde 0,86 olarak açıklanması, tepkileri de beraberinde getirmiştir. Gelecek ayların daha riskli olacağı yönünde değerlendirmeler yapılmaktadır. Gelecek aylarda kur ve otomobil fiyatlarındaki artışın yılın son aylarına yansımaları beklenmektedir. Ücret-fiyat dengesi sağlıklı kurulmadığı dönemlerde yoksulluk ve işsizlik artmaktadır. Sosyal güvenlik, yoksullukla mücadelede en önemli sosyal politika olarak devreye sokulmalı, toplum geleceğe güvenle bakmalıdır.

**Ömer
KURNAZ**

**Genel
Mali
Sekreter**

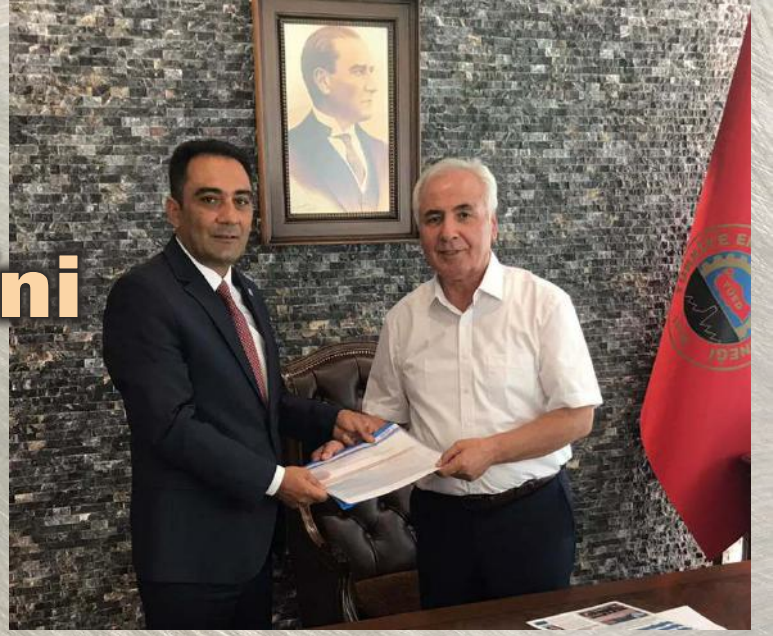
**Tarsus
Şube
Başkanı**

www.tuedtarsus.org.tr

GAZİ AYKIRI: "Siyasetçilerden Çözüm Üretmelerini Bekliyoruz..."

İYİ Parti Kayseri İl Başkanı Sebati Ataman ile Melikgazi Kocasinan Talas ilçe başkanları ve yönetim kurulu üyelerinden oluşan heyet TÜED Kayseri Şube Başkanlığımızı ziyaret ettiler.

TÜED Genel Sekreterimiz ve Kayseri Şube Başkanımız Gazi Aykırı, ziyaret esnasında emeklilerimizin sorunlarını ve çözüm önerilerimizi kendilerine ilettiler, kendileri de bu sorunları genel başkanlarına iletceklerini ve sorunların çözümü için takipçisi olacaklarını söylediler. Aykırı da, ilgileri için kendilerine teşekkür ederek, gerçekleştirdikleri son kongrelerinde göreve seçilmeleri sebebiyle, Sebati Ataman ve yönetim kurulu üyelerini tebrik etti ve başarılar diledi. Gazi Aykırı yaptığı konuşmada, demokrasinin tüm kurum ve kurallarıyla sağlıklı bir biçimde işletilmesi ve emeklilerin sorunlarına kalıcı çözümler bulunması gerektiğine işaret ederek; "Siyasetçilerden çözüm üretmelerini bekliyoruz" dedi.

Gemlik Şubemizden Kaymakam Göç'e Hayırlı Olsun Ziyareti

Gemlik Şube Başkanımız Ömer ŞİMŞEK ve beraberinde şube yöneticilerimizden oluşan heyet, Gemlik Kaymakamlığı'na yeni atanan Hasan Göç'e hayırlı olsun ziyareti gerçekleştirdi. Konuya ilişkin açıklama yapan Şube Başkanımız Şimşek; "Sayın Kaymakamımız Göç'e ilçemize hoşgeldiniz dedik. Ziyaretimiz sırasında ilçemizde yaşayan emeklilerimizin sorunlarını ve beklentilerini de birlikte değerlendirme fırsatı bulduk. Yeni görevinde başarılar diledik" dedi.

Üyemizden, Bursa Şubemize Anlamlı Hediye...

Bursa Şubemiz üyelerinden Tahsin Demiray; el emeği, göz nuru ile yapmış olduğu metal ATATÜRK portresini Şube Başkanımız Mesut Özşen'e, şube binasında sergilenmek üzere bir anı olarak hediye etti. Şube Başkanımız Mesut Özşen de bu güzel hediye yapıldığı ve şubemize hediye ettiği için emeklilerimiz adına kendisine teşekkür etti.

EMEKLİLERE TOKİ KONUTLARI YAPILMASI KONUSUNDA HER HANGİ BİR GELİŞME OLMADIĞINI KAYDEDEN ÖMER KURNAZ, ENFLASYON SEPETİNİN BELİRLENME KALEMLERİ, AFYONKARAHİSAR'DA YAPILACAK TERMAL TESİS VE PANDEMİ İLE İLGİLİ AKDENİZ GAZETESİ'NE DEĞERLENDİRMELERDE BULUNDU...

Başkan Kurnaz'dan
DİKKAT ÇEKEN
AÇIKALAMA!

AKDENİZ Gazetesi'ne özel açıklamalarda bulunan TÜED Genel Merkez Mali Sekreterimiz ve Tarsus Şube Başkanımız Ömer Kurnaz, Balıkesir Erdek'te olduğu gibi, Tarsus'ta da emekliler için bir sosyal tesis kazandırmak için çaba sarf ettiklerini, fakat amaca ulaşma noktasında sıkıntı yaşadıklarını ifade etti.

Tarsus'a yapmayı hedefledikleri, kaynağı da hazır olan tesisle ilgili süreç konusunda yaşanan sorunlardan dolayı, TÜED Genel Merkez yönetiminin, yine gündemde olan Afyonkarahisar'da emekliler için 400 yataklı termal tesis yapılması projesine ağırlık verdiğini belirten Başkan Ömer Kurnaz, "Genel Başkanımız sayın Kazım Ergün, diğer genel merkez yöneticilerimizde Tarsus'a tesis yapılması konusunda oldukça isteklidir. Sürecin arzu edilen düzeyde ilerlememesi nedeniyle, daha önceden Afyonkarahisar'da alınan arsa üzerine termal tesis yapılması işine ağırlık verildi.

Afyonkarahisar'da emeklilerimizin rahatlıkla kullanabilecekleri, 200 oda ve normal şartlarda 400 yataklı, kalabalık aileler için ise ek yatak ilavesiyle 600-700 yatağa kadar hizmet edebilecek bir termal tesis yapımı için imar ve proje konusunda hızla çalışmalar sürüyor. Burada tek tip oda yerine, geniş aileleri de düşünerek odalar yapılacak. Elbette Tarsus'taki projeden vazgeçmiş değiliz. Yasal izinler alınırsa Tarsus'a bu tesisi kazandıracamız" diye konuştu.

EMEKLİDEN GELEN, EMEKLİYE HİZMET OLARAK GERİ DÖNMEKTEDİR

Emekliden aldıkları cüzi miktardaki aidatları, hizmet olarak geri sunduklarını kaydeden Başkan Ömer Kurnaz, "Genel merkezimiz tarafından Ankara'da yaptırılan misafirhanemiz, lüks bir otel kalitesinde hizmet vermekte. Bunun yanında da Balıkesir Erdek'te bulunan sosyal tesisimizden her yıl binlerce emeklimiz veya eşleri faydalanabiliyor. Elbette bu yıl pandemi nedeniyle sorunlar yaşansa da sağlıklı günlerde bu tesisimiz yeniden güzel şekilde hizmet verecektir. Yine derneğimize Ankara'da güzel bir genel merkez binası kazandırdık.

TÜED Tarsus Şubesi olarak, kentimizde de on yıllardır emeklilerimize hizmetler veriyoruz. Uç polikliniğimiz de her gün 300 poliklinik gerçekleştiriliyor. Düğün salonumuzda kısıtlı imkanlardaki üyelerimizin özel günlerini yapmalarını sağlıyoruz. TÜED Tarsus Şubesi olarak tekerlekli sandalye konusunda tüm Türkiye'ye örnek teşkil edecek çalışmalar yapıyoruz.

Yaklaşık 15 yıldan bu yana, bugünkü değeri 450 TL değerinde olan yüzlerce tekerlekli sandalyeyi ihtiyaç duyan üyelerimize ulaştırdık; ulaştırmaya da devam ediyoruz. Bu konuda irtibathı olmadığımız muhtarımızın da olmadığını vurgulamak isterim" dedi.

TOKİ ÇALIŞMASI YOK

Emeklilere uygun şartlarda ev sahibi olmalarını amaçlayan 'toplular konut projesi' konusunda TOKİ'nin şu an için bölge genelinde bir çalışma yapmadığını ifade eden Başkan Ömer Kurnaz, "Toplu konut konusunda şu an için kesinlikle bir çalışma yok. Emeklilerimizden ricam, bu konuda çıkan dedikodulara inanmamalarıdır. Malumunuz pandemi nedeniyle ekonomi de olumsuz yönde etkilendi. Toplu konut konusunda süreci yakından takip ediyoruz, somut bir gelişme olursa emeklilerimizi elbette ki bilgilendireceğiz" şeklinde konuştu.

AÇIKLANAN ENFLASYON RAKAMLARIYLA, ÇARŞI-PAZARDAKİ ENFLASYON RAKAMLARI BİR DEĞİL

Son dönemde yaşanan fiyat artışlarının emeklinin alım gücünü daha da aşağıya çektiğini vurgulayan TÜED Tarsus Şube Başkanı Ömer Kurnaz, "Açıklanan enflasyon rakamlarıyla, çarşı-pazardaki enflasyon rakamları bir değil. Pazar yerinde yangın var! Mutfakta ve emeklinin cebinde yangın var! Gelinek noktada emeklilerimiz nakit değil, kartlarla hayatını idame ettirmeye çalışıyor; ayakta durmanın mücadelesini veriyor.

İçinde bulunduğumuz pandemi döneminde harcama kalemleri arttı, faturalar yükseldi. Hiç hesapta olmayan maske tüketimi, büyük artış gösteren alkol bazlı el dezenfektanları, kolonyalar ve jeller hayatımızın en önemli masrafları haline geldi. İşte bu gerçeği görmeden ve enflasyon sepetine yansıtılmadan yapılan bütün TÜFE hesapları gerçeklikten, doğruluktan çok uzaktır. Banka kartlarıyla yapılan harcamalar dikkate alındığında bile; gıda ve temizlik harcamalarındaki artışın harcama sepetindeki payının oldukça yükseldiğini görebiliyoruz. Yetkililerimiz de bu gerçeği görmeli ve gerekli revizyonları yapmalıdır. TÜFE gerçek harcama kalıplarıyla hesaplanmalıdır" dedi.

ŞUBEMİZ AÇIK, HİZMET AKSAMADAN SÜRÜYOR

TÜED Tarsus Şube hizmet binasının açık olduğunu kaydeden Başkan Ömer Kurnaz, "Şube hizmet binamız açık. Pandemi döneminde de yönetici arkadaşlarımız, emeklilerimizin evrak ve diğer işlemlerini yerine getiriyor. Bunun yanı sıra yine şube yöneticilerimiz gelemeyen üyelerimizi evlerine kadar ziyaret ediyorlar. Her hafta düzenli şekilde merkezde veya bağlı mahallelerde 6-7 yerleşim yerini ziyaret ediyorlar. Şube yöneticilerimiz sıkıntıları yerinde tespit edip, çözüm noktasında yardımcı oluyorlar. Ayrıca gündem ve çalışmalarla ilgili olarak da bilgi veriyorlar" ifadelerini kullandı.

TÜED Tarsus Şubesi'nin en aktif çalışan derneklerden biri olduğunu hatırlatan Başkan Ömer Kurnaz, "Türkiye Emekliler Derneği Tarsus Şubesi olarak uzun yıllardır hem üyelerimizle ve hem de halkımızla iç içe olduk. Elbette yaşanan bu süreçte sağlığın ön plana çıkması bir araya gelmede zaman zaman sorun yaşatsa da, şube yöneticilerimiz, üyelerimizin sorun ve beklentilerini imkanlar ölçüsünde karşılamaktadırlar" dedi.

Sıkıntı yaşayan üyelerinin rahatlıkla şubelere uğrayabileceklerini belirten TÜED Tarsus Şube Başkanı ve Genel Merkez Mali Sekreteri Ömer Kurnaz, "Gerek şubelerimizde, gerekse de genel merkezimizde uzman kadrolarımız mevcut. Özellikle evrak ve yasal mevzuatlar konusunda değerli emeklilerimizi bilgilendirmektedirler.

Özellikle Ankara'ya gelen değerli emeklilerimiz, lüks otel konforundaki misafirhanemizde kalma imkanına sahipler. Yine Genel merkezimizde de emeklilerimizin sorunlarının çözümü için ekiplerimiz her zaman bulunmaktadır ifadelerini kullandı.

MASKE, MESAFE VE HİJYEN KURALLARINA LÜTFEN UYALIM

Tüm dünyayı saran ve maalesef ki ülkemizde de etkisini gösteren koronavirüs pandemisi nedeniyle emeklilerimiz başta olmak üzere, toplumun tüm kesimlerinin sorunlar yaşadığına dikkati çeken Başkan Ömer Kurnaz, "Koronavirüs pandemisi nedeniyle maalesef sorunlar yaşanıyor. Lütfen maske, mesafe ve hijyen kurallarına uyalım. Elbette bu günler geride kalacak ve yarınlarda yeniden bir araya geleceğiz" dedi..

İSTEĞE BAĞLI SİGORTALILARIN EMEKLİLİK DOSYASI

TÜED
TÜRKİYE
EMEKLİLER DERNEĞİ
ARAŞTIRMA BÜROSU

Sosyal güvenlik, sosyal devletin uygulamalarında önemli bir yer tutmakta ve olabildiğince geniş ölçüde toplumun korumasını temel alan bir sosyal politika aracıdır. Ülkelerin refah seviyelerine ulaşmaları için sosyal güvenlik önemli bir uygulama alanı olmakta ve gelir dağılımını düzeltmesinde önemli bir yere sahiptir. Sosyal güvenlik sistemiyle toplumun her türlü risklere karşı korunması için devletlere de önemli yükümlülükler verilmiştir. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde ve Avrupa Sosyal Şartı'nda sosyal güvenlik, temel bir insan hakkı olarak tanımlanmış ve bireylerin yaşamları boyunca karşılaştıkları risklere karşı asgari düzeyde koruma aracı olarak benimsenmiştir. Anayasamızın 60. maddesinde sosyal güvenlik temel bir insan hakkı olarak kabul edilmiş ve her türlü teşkilatın kurulması için ülkeyi yönetenlere bir görev olarak tanımlanmıştır.

2000'li yılların başlarında % 5'ler seviyesinde olan 65 yaş üstü nüfusun toplam nüfus içerisindeki oranı 2040 yılında % 15 seviyesine ulaşılacağı öngörülmektedir. Bu nedenle, geleceğimizin güvencesi olan emeklilik hakkından toplumun geniş kesimlerinin yararlanması, sosyal devletin bir görevi olarak değerlendirilmelidir. Temel bir insan hakkı olan sosyal güvenlik piyasa koşullarına göre yürütülecek bir sistem olmadığından, devletimizin bu yönde koruyucu tedbirleri alması, toplumun refahı bakımından da bir gereklilik olarak görülmelidir.

Sosyal güvenliğin temel ilkesi zorunluluktur. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 92. maddesinde yer alan "Kısa ve uzun vadeli sigorta kapsamındaki kişilerin sigortalı ve genel sağlık sigortalısı olması, genel sağlık sigortası kapsamındaki kişilerin ise genel sağlık sigortalısı olması zorunludur. Bu kanunda yer alan sigorta hak ve yükümlülüklerini ortadan kaldırmak, azaltmak, vazgeçmek veya başkalarına devretmek için sözleşmelere konulan hükümler geçersizdir." hükmü ile kısa ve uzun vadeli sigortalılar ile genel sağlık sigortası kapsamındaki sigortalılar için sigortalılık zorunlu hale getirilmiştir.

Sosyal güvencesi olmayanlara isteğe bağlı sigorta uygulaması getirilmiş ve sosyal güvenliğin kapsamının genişletilmesi hedeflenmiştir. Çalışma imkanı olmayanlara isteğe bağlı sigorta fırsatı getirilerek toplumun her türlü riske karşı korunması amaçlanmıştır. Sosyal güvencesi olmayanların malullük, yaşlılık, ölüm ve hastalık gibi risklere karşı korunabilmeleri amacıyla geliştirilmiş olan isteğe bağlı sigorta uygulamasından bireylerin yararlandığı bir hak olarak benimsenmiştir. Ay içerisinde 30 günden az çalışan veya tam gün çalışmayan ya da daha önce sosyal güvenlik kanunlarına tabi çalışması olmayan kişilerin malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primleri ile genel sağlık sigortası primlerini isteğe bağlı kapsamında ödemelerine imkan tanınmıştır. 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında ay içerisinde 30 günden az çalışan ya da tam gün çalışmaması nedeniyle ay içindeki gün sayısı 30 günden az olan sigortalılar, eksik günlerinin isteğe bağlı sigorta ile 30 güne tamamlayabilmekte olup, bu sigortalıların isteğe bağlı sigortalılık statüleri

25/2/2011 tarihinden itibaren Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sayılmaktadır.

Geçmişten günümüze kadar uygulanan isteğe bağlı sigorta sisteminde önemli değişiklikler yapılmıştır. Başlangıçta isteğe bağlı sigortadan yararlananların kapsamında işini kaybedenlerin belli gün prim ödeme koşulunu yerine getirenler tanınan bir hak olarak değerlendirilmiştir. Buradaki amaç, işinden ayrılan sigortalının isteğe bağlı sigortalı kapsamında emeklilik hakkının korunması olarak değerlendirilmiştir. 5510 sayılı Kanunla isteğe bağlı sigortanın koşulları değiştirilmiş ve Ekim 2008 itibarıyla isteğe bağlı sigortalı kapsamına alınmıştır. SSK'dan emekli olmanın koşullarının daha avantajlı olması nedeniyle isteğe bağlı sigortalı cazip olarak görülmüş ve işçilerin sahip olduğu bütün haklar isteğe bağlı sigortalılara da tanınmıştır.

5510 sayılı Kanun ile kişinin daha önce zorunlu sigortalı olmayı gerektirecek bir işte çalışmış olma zorunluluğu kaldırılmıştır. Yapılan değişiklikle birlikte isteğe bağlı sigortalı olanlara genel sağlık sigortalısının yüzde 12 genel sağlık sigortası prim ödeme yükümlülüğü getirilmiş ve sağlık hizmetlerinden bakmakla yükümlü olduğu kimselerinde yararlanması kapsama alınmıştır.

5510 sayılı Kanunun 50. maddesine göre öncelikle isteğe bağlı sigortalılık için Türkiye'de ikamet etme koşulu aranmaktadır. Türkiye'de ikamet etmekte iken herhangi bir sebeple yurt dışına çıkmış ve sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmamış bir ülkede bulunanlara da isteğe bağlı sigortalı olma hakkı tanınmıştır.

506 sayılı Sosyal sigortalar Kanunu isteğe bağlı sigortalılık, en yaygın kullanılan bir sigorta olarak benimsenmiştir. Bu kapsamda isteğe bağlı sigortalı olanların statüsü SSK kapsamında değerlendirilmiş ve daha erken yaşta emekli olmalarına fırsat tanınmıştır.

5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'nda ise, 657 sayılı Kanuna tabi olarak en az 10 yıl çalışıp herhangi bir sebeple ayrılan kişinin ayrıldığı tarihten itibaren 6 ay içerisinde isteği ile Emekli Sandığına başvurması halinde sosyal güvenliğinin devam etmesi sağlanmıştır.

1479 sayılı Bağ-Kur Kanunu'nun 24. maddesinde zorunlu sigortalı sayılmayanlardan, ev kadınları ve Türkiye 'de ikamet eden yabancı uyruklular isteğe bağlı sigortadan yararlanmış ve statüleri Bağ-Kur kapsamında sayılmıştır.

5510 sayılı Kanun ile Sosyal Sigortalar Kanunu, Emekli Sandığı Kanunu ve Bağ-Kur Kanunu'ndaki bu üç farklı uygulamaya son verilmiştir. Buradaki tek istisna, kısmi süreli çalışanların primlerini 30 günü tamamlamaları için isteğe bağlı sigorta kapsamında yatırılan primler SSK olarak değerlendirilmiştir.

İsteğe bağlı sigortalılığın ikinci şartı ise 50. maddenin 2. fıkrasının "b" bendinde yer alan "kendi sigortalığı nedeniyle aylık bağlanmamış olmak" ifadesi bulunmakla birlikte kendi sigortalılığı olmayanlardan dul ve yetim aylığı alanların da isteğe bağlı sigortalı olma hakkı tanınmıştır.

İSTEĞE BAĞLI SİGORTALILIK UYGULAMASININ DÜNÜ VE BUGÜNÜ

İsteğe bağlı sigortalılık, 5510 sayılı Kanun'dan önce 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu (Bağ-Kur Kanunu) ve 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu ile düzenlenmiş olup, bu üç kanunda da farklı esaslara bağlanmıştır.

506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu Kapsamında İsteğe Bağlı Sigortalılık

İsteğe bağlı sigortalılık 506 sayılı Kanun'un mülga 85. maddesinde düzenlenmiştir. 01.10.1987'den geçerli olmak üzere isteğe bağlı sigortalıya devam edebilmek için beş yıldan beri sigortalı olmak ve en az 750 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi ödemiş olmak şartları aranırken, 01/10/1987 tarihinden geçerli olmak üzere 3395 sayılı Kanunla 506 sayılı Kanunun 85 inci maddesinde yapılan değişiklikle, isteğe bağlı sigortadan yararlanabilmek için belirli bir süre sigortalı ve prim ödemiş olma koşulları kaldırılarak, diğer koşulları da yerine getiren sigortalılara daha kolay şartlarla isteğe bağlı sigortaya devam etme imkanı sağlanmıştır. İsteğe bağlı sigortalı olabilmek için yazılı başvuruda bulunma ve öncesinde 506 sayılı Kanun'a göre tescil edilme koşulu aranmıştır.

506 sayılı Kanunun 85 inci maddesinde 01/01/2000 tarihinden geçerli olmak üzere 4447 sayılı Kanunla yapılan düzenlemeyle isteğe bağlı sigorta primlerinin katsayı esasına dayalı gösterge sistemine göre hesaplanmasına son verilmiştir. 506 sayılı Kanunun 78 inci maddesine göre belirlenen prime esas günlük kazancın alt ve üst sınırları arasında kalmak koşuluyla, prim tutarları isteğe bağlı sigortalılar tarafından belirlenebilmiştir. 01.05.2003 tarihinden itibaren 4842 sayılı Kanun ile isteğe bağlı sigorta koşullarında değişiklik yapılmış, tescil edilmiş olma şartı kaldırılmış, 1080 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi ödemiş olma şartı getirilerek bu kapsamda isteğe bağlı sigortalı olabilmek zorlaştırılmıştır. 4842 sayılı Kanun ile isteğe bağlı sigorta prim oranı 01.05.2003'ten itibaren % 20'den %30'a yükseltilmiş, 5198 sayılı Kanun ile 01.08.2004'ten geçerli olmak üzere % 25'e düşürülmüştür.

4842 sayılı Kanunla 506 sayılı Kanunda yapılan değişiklikle isteğe bağlı sigortalıdan yararlanmak için 1080 gün prim ödeme gün sayısı aranmaya başlanmıştır. Bununla birlikte isteğe bağlı sigorta prim oranı yüzde 30 olarak belirlenmiş ve 3 ay üst üste primini ödemeyen isteğe bağlı sigortalıların sona ereceği düzenlenmiştir. 1 Mayıs 2003 itibarıyla prim oranı yüzde 25 olarak yeniden değiştirilmiştir. 5510 sayılı Kanunla uzun vadeli sigorta primi yüzde 20, genel sağlık sigortası yüzde 12 olarak yeniden düzenlenmiştir.

5434 Sayılı Emekli Sandığı Kanunu'na Göre İsteğe Bağlı İştirakçilik

5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'nda yapılan değişiklikle 07.09.2004 tarihinden itibaren isteğe bağlı iştirakçilik uygulamasını getirilmiştir. 01.10.2008 tarihinden sonra ilk kez memur olanlar ise, isteğe bağlı iştirakçilik kapsamında değerlendirilmemiştir. Bu nedenle ancak 01.10.2008'den önce ilk kez memur olanların en az 10 yıl memurluk hizmeti bulunanların memurluktan ayrılmaları sonrasında SSK'lı veya Bağ Kurlu bir işte çalışmama koşuluyla 6 ay içerisinde SGK'ya isteğe bağlı iştirakçi olarak başvurması durumunda Emekli Sandığı'ndan emekli olmalarına imkan tanınmıştır.

İsteğe bağlı iştirakçilerin ödemesi gereken bir aylık kesenek ve karşılık tutarı sigortalının görevinden ayrıldığı tarihteki derece kademesinin göstergesi, varsa bu dereceye ait ek gösterge rakamının müracaat ettiği tarihteki katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutara o tarihte yürürlükte olan

taban aylığı, kıdem aylığı, emeklilik tazminatı tutarı ilave edilme suretiyle bulunacak toplam tutarın %16 emeklilik keseneği ve %20 kurum karşılığı olmak üzere toplam %36'sıdır. İsteğe bağlı yapılan keseneklerin ödenmesinde 6 ayı aşması durumunda iştirakçilik sona ermektedir. Diğer taraftan isteğe bağlı prim ödeyerek Emekli Sandığı'ndan emekli olanların ikramiyelerinin hesabında fiili çalıştıkları memuriyet süresi üzerinden hesaplanmaktadır.

1479 Sayılı Kanun'a Göre İsteğe Bağlı Sigortalılık

01.10.1972 tarihinden itibaren yürürlüğe giren 1479 sayılı Kanun'un mülga 79. maddesi ile de Bağ-Kur kapsamında isteğe bağlı sigortalılık düzenlenmiştir.

1479 sayılı Kanun'un mülga 24. maddesi kapsamına girmeyenlerden ev kadınları ile Türkiye'de ikamet eden yabancı uyruklular, herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna tabi olmayanlar, yurt dışındaki vatandaşların yanlarında bulunan ve herhangi bir işte çalışmayan eşleri ve tarım işi yapanlar isteğe bağlı sigortalı olabilmelerine imkan tanınmıştır.

Bu kapsamda sigortalı olanların prim borcunun ödenmesinde üç ayı aşması durumunda isteğe bağlı sigortalılıkları kendiliğinden sona ermesi düzenlenmiştir.

1 Ekim 2008 önceki dönemlerde isteğe bağlı sigortalılarda borçlanma hakkı tanınmıştı. 1479 sayılı Kanunun 79 uncu maddesine istinaden kuruma kayıt ve tescilini yaptıran sigortalıların ek geçici 4 üncü maddeye göre 4/5/1979 tarihinde kadın 40 erkek 45 yaşında ise sigortalı oldukları tarihten itibaren geriye dönük 10 yıllık sürenin tamamını diğer sosyal güvenlik kurumuna tabi hizmeti bulunanların da ancak 10 yıla tamamlayacak kadar olan süreyi borçlanma haklarının bulunmaktaydı. 1/10/2008 tarihinden sonra isteğe bağlı borçlanma hakkı verilmemiştir.

YILLARA GÖRE İSTEĞE BAĞLI SİGORTALI SAYILARI

Yıllar	Sigorta Kapsamı	İsteğe Bağlı Sigorta Sayısı	Yıllar	Sigorta Kapsamı	İsteğe Bağlı Sigorta Sayısı
2002	4/a	942.024	2012	4/b	195.557
2003	4/a	697.630	2013	4/b	166.333
2004	4/a	327.962	2014	4/b	116.204
2005	4/a	266.558	2015	4/b	104.999
2006	4/a	271.369	2016	4/b	92.595
2007	4/a	269.075	2017	4/b	146.510
2008	4/a	235.069	2018	4/b	151.481
2009	4/b	389.791	2019	4/b	130.087
2010	4/b	374.535	2020	4/b	123.049
2011	4/b	270.780			

Kaynak: SGK Aylık İstatistik Bültenleri

İSTEĞE BAĞLI SİGORTALILIK ŞARTLARI

1-Türkiye'de İkamet Etmek

Ülkemizde 01.10.2008 tarihinden sonra isteğe bağlı sigortalı olabilmek için Türkiye'de ikamet etme şartı aranmaktadır. Buna göre Türkiye ikamet tarihinin belgelendirilmesi halinde, Sosyal Güvenlik Sözleşmesi imzalanmamış ülkede bulunanlar isteğe bağlı sigortalı olabilmektedirler. Diğer taraftan 5510 sayılı Kanun'un 5. maddenin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamında Ülkemiz ile Sosyal Güvenlik Sözleşmesi olmayan ülkelerde iş üstlenen işverenlerce yurt dışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçileri bu kapsamdaki sigortalılıkları devam ettiği sürece isteğe bağlı sigortadan yararlanmaktadır.

2- 18 Yaşını Doldurmuş Bulunmak

3- Zorunlu sigortalı Olmamak veya Otuz Günden Az Çalışmak ya da Tam Gün Çalışmamak

İsteğe bağlı sigortalıdan yararlanmak için çalışmama koşulu aranmaktadır. Kısmi süreli çalışanlara istisna getirilmiş ve isteğe bağlı sigorta ile prim ödenerek 30 güne tamamlaması öngörülmüştür.

4- Kendi Sigortalılıkları Nedeniyle Aylık Bağlanmamış Olmak

506, 1479, 5434, 2925 ve 2926 sayılı Kanunlar ile 5510 sayılı Kanun gereğince yaşlılık, malullük aylığı almayanlar ve sürekli iş göremezlik geliri alanlarla ölen sigortalıdan dolayı ölüm geliri alanlar diğer koşulları taşımaları halinde isteğe bağlı sigortalı olabilirler.

5- Kuruma Başvurma

Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği'nin 92. maddesi hükmü uyarınca ilk kez isteğe bağlı sigortalılık talebinde bulunacakların, isteğe bağlı sigorta giriş bildirgesi ile ikamet adreslerine göre ilgili Sosyal Güvenlik İl Müdürlükleri veya Sosyal Güvenlik Merkezlerine başvurmaları gerekmektedir.

İSTEĞE BAĞLI SİGORTA UYGULAMASI VE İSTİSNALAR

5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 01.10.2008 tarihinden itibaren, isteğe bağlı sigortalılıkta ödenen sigorta primler, Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında eski adıyla Bağ-Kur kapsamında (4/b) sigortalılık süresi olarak değerlendirilmektedir.

Genel olarak 4/b sigortalılık statüsünde sayılan isteğe bağlı sigorta primi ödenen süreler, ay içerisinde kısmi süreli çalışanlar 30 günden az çalışan günlerini isteğe bağlı sigortalı kapsamında ödemeleri halinde, 5510 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi statüsünde değerlendirilmektedir. Böylece, esnek istihdam edilenlere getirilen bu istisnanın işçilerin SSK'dan emekli

olmalarına da imkan sağlamıştır.

Benzer istisna, ülkemizle sosyal güvenlik sözleşmesi olmayan ülkelerde iş üstlenen işverenlerce çalıştırılmak üzere yurt dışına götürülen Türk işçileri kısa vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası hükümlerine tabi olmakla birlikte, talepte bulunmaları halinde isteğe bağlı sigorta ile primlerini ödemeleri durumunda, sigortalılıkları 4/a kapsamında değerlendirilmektedir. Sosyal güvenlik sözleşmesi olmayan ülkelere Türk işçi götürülen işverenler, işçilerin kısa vadeli sigorta primleri ile genel sağlık sigortası primlerini ödemeleri zorunlu olduğundan, bu işçilerin ödemeleri gereken isteğe bağlı sigorta primi oranı %20'dir.

6111 sayılı Kanun ile 5510 sayılı Kanuna eklenen ek 5 ve ek 6. maddeler uyarınca tarım ve orman işlerinde süresiz çalışanlar ile taksi, minibüs, dolmuş ve otobüs şoförleri ile sanatçılardan ay içerisinde on günden az çalışması bulunanlar talepleri halinde isteğe bağlı olarak primlerini ödeyebilmekte ve ödedikleri sigorta primleri 4/a kapsamında değerlendirilmektedir.

5510 sayılı Kanun'un 53. maddesinde yapılan düzenleme ile 01.03.2011 tarihinden itibaren aynı anda 4/a ve 4/b kapsamında çalışması bulunan sigortalının 4/a kapsamında bulunan çalışmasına öncelik tanınmıştır.

İSTEĞE BAĞLI SİGORTA PRİMLERİ VE ÖDENMESİ

İsteğe bağlı sigorta primi yüzde 32 olarak belirlenmiştir. 5510 sayılı Kanun'un 82. maddesi uyarınca belirlenen prime esas kazanç alt sınırı ile üst sınırı arasında (asgari ücret ile asgari ücretin 7,5 katı) arasında bir tutar üzerinden ödenmektedir. Bunun %20'lik kısmı malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi, %12'si genel sağlık sigortası primidir. İsteğe bağlı sigortalılar, 5510 sayılı Kanun'un 60. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılmaktadır. İsteğe bağlı sigorta primi ait olduğu aydan itibaren en geç 12 ay içinde gecikme zammı ve faiziyle beraber ödenmesi öngörülmüş, 12 ayı geçen isteğe bağlı sigorta primleri geçerli olmayacağından primlerin iadesi yapılmaktadır.

1 Ekim 2008 itibariyle yürürlüğe giren 5510 sayılı Kanunla isteğe bağlı sigortanın Bağ-Kur kapsamına alınmasıyla birlikte sigortalı sayısında düşmeler görülmüştür. Bağ-Kur kapsamında emeklilik koşullarının sigortalılara göre daha ağır olması nedeniyle isteğe bağlı sigorta eskisi cazip görülmemektedir.

Haziran 2020 itibariyle aktif toplam sigortalısı 21 milyon 956 bin 926'dır. Aktif toplam sigortalı içinde 4/b kapsamında sigortalı sayısı 2.945.821'dir. Bağ-Kur (4/b) kapsamında isteğe bağlı sigortalı sayısı ise 123.049 ile sınırlı kalmıştır.

YAŞLI BİREYLERE YÖNELİK FAALİYET GÖSTEREN TÜRKİYE VE İTALYA SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI ARASINDA İŞBİRLİĞİ PROTOKOLÜ İMZALANDI...

Türkiye ve AB arasında Sivil Toplum Diyaloğu 5. Hibe Programı "Yaşlılar için sivil toplum örgütleri arasında işbirliği projesi; Aktif Yaşlanma ve Avrupa'da ki Nesiller arasında Dayanışma için yeni yollar: Yaşlıların Sosyal İçermesinde Sivil Toplum Kuruluşları ve Yenilikçi Yaklaşımlar 2020" yapılan bir protokol ile sonlandırıldı. Protokol ile eylemin sürdürülebilir devamlılığı ve İtalya ile Türkiye sivil toplum kuruluşları arasında bir ağ oluşturulması amaçlanıyor. Sivil toplum kuruluşları, özellikle aktif yaşlanma gönüllülük, yaşlı suistimal ve ihmali, yaşlı bakımı, yaşlı yoksulluğu konularında ortak çalışma yapacaklar. Birbirleri ile bilgi paylaşımı yapacak STK'lar, iyi örnekleri inceleyerek, AB standartlarında olması gerekenlere uyum sağlayacaklar. Protokolde taraf olan Türkiye Emekliler Derneği'ni hukuk danışmanımız Cafer Tufan Yazıcıoğlu temsil ediyor.

HAKSIZ YERE İŞÇİ ÇIKARMALARA CEZA UYGULANACAK

Korona virüsü salgını nedeniyle işyerlerinde istihdamın korunması amacıyla "ücretsiz izin" uygulaması getirilmiştir. İşçi çıkarma yasağına rağmen, cezai müeyyideler olmadığından işçi çıkarmaların önüne geçilememiş ve işsizlik sigortasına başvurular da hızlı bir şekilde görülmüştür. Bu nedenle, 7254 sayılı Kanunla, işveren tarafından yapılacak işten çıkışlar fesih yasağına aykırı olması durumunda, kişi başına bir asgari ücret idari para cezası uygulanacağı gibi, kısa çalışma ödeneği ve ücretsiz izin nakdi ücret desteği işverenden talep edilecektir. 7252 sayılı Kanunla İşten çıkarma yasağı süresi 17 Eylül'e kadar uzatılmış, 3'er aylık sürelerle 30 Haziran 2021 tarihine kadar uzatılabilmesi için Cumhurbaşkanı'na yetki verilmiştir.

ÇALIŞAN ÖĞRENCİNİN YETİM AYLIĞI KESİLMİYOR

SSK ve BAĞ-KUR kapsamında yetim aylığı alanlar için genel kural olarak ölüm aylığının bağlanabilmesi için hak sahibinin çalışmaması ve çalışmasından dolayı emekli aylığının olmaması, evli olmaması koşulu aranmaktadır. Emekli Sandığı kapsamında yetim aylığı alanlar için ise, genel kural olarak 657 sayılı kanun kapsamında çalışılmaması ve bu çalışmasından dolayı emekli olmaması ve evli olmaması koşulları aranmaktadır. 2018 yılında yapılan değişiklikle, öğrenci statüsünde olanlara bir istisna getirildi. Buna göre; öğrenciyken çalışan çocuklar, hem çalışıp hem ölüm aylığı alabiliyor. Lise eğitimine devam edenler için 20 yaşına, üniversiteye devam edenler için 25 yaşına kadar ölüm aylığı alanlar bu süreler içerisinde çalışırsa, ölüm aylığı kesilmez.

ALT SINIR AYLIKLARINDAKİ EŞİTSİZLİKLERE ÇÖZÜM GETİRİLMELİ

Çalışanlar ve emekliler için belirlenen asgari ücret ve alt sınır emekli aylığı, zorunlu ihtiyaçlarının karşılanması için bilimsel ve objektif kurallara göre hesaplanmadığından, yaşam koşulları zorlaşmaktadır. 2020 yılı için net asgari ücret 2.324,70 TL'dir. Asgari ücretin yıl içerisinde alım gücü düşmektedir. Emekli aylıklarının hesaplanmasında ve artışında altı aylık dönemler dikkate alınmaktadır. Açlık ve yoksulluk göstergelerine göre, gerek asgari ücret ve gerekse de alt sınır emekli aylıkları düşük kalmaktadır. Alt sınır emekli aylıklarının hesaplanmasında, sosyal güvenlik kapsamında olanlar arasında da eşitlik kurulamamıştır. 1 Temmuz 2002 itibariyle Emekli Sandığı kapsamında alt sınır emekli aylığı ek ödeme dahil 2.814,08 TL, SSK ve BAĞ-KUR'da ise en az aylık ödemesi ek ödeme dahil 1.500 TL'dir. Sosyal devlet ve sosyal güvenlik ilkelerine aykırı olan bu tür eşitsizliklere çözüm getirilmeli ve alt sınır aylığı 2.814,08 TL'den az olmamalıdır.

KAYIT DIŞI İSTİHDAM ÖNCELİKLİ SORUN OLARAK GÖRÜLMELİ

Sosyal güvenlik kuruluşlarına kayıtlı olmadan çalışan insanların geleceği ellerinden alınmaktadır. Sosyal güvenlik, temel bir insan hakkı olarak anayasamızda koruma altına alınmasına rağmen, istihdamın yüzde 31,3'ü kayıt dışı çalışmaktadır. TÜİK tarafından yapılan araştırma sonuçlarına göre Haziran 2020 işgücü istatistiklerinde, 26 milyon 531 kişi olan toplam istihdamın 8 milyon 308 bin kişinin sosyal güvenlik kuruluşlarına kayıtlı olmadan çalıştırılması anayasal bir suç oluşturmaktadır. Kayıt dışı istihdamın Sosyal devletin koruması altında olması gereken istihdamda çalışanlar üzerinden haksız kazanç elde edenlere gerekli olan yaptırımlar yapılmalı ve kayıt dışı istihdam ile etkin bir mücadele programı sosyal taraflarla birlikte uygulanmalıdır. Sosyal güvenlik, yoksullukla mücadelede en kapsamlı sosyal bir politika olarak görülmelidir. Devletimiz bu konuda kararlı bir politika izlemelidir.

KISA ÇALIŞMA İKİ AY UZATILDI

Korona virüsü salgın hastalığının ekonomik etkilerinin azaltılması amacıyla kısa çalışma uygulaması ile istihdamın korunması amaçlanmıştır. Üç ayı aşmamak üzere sigortalılara çalışmadıkları dönem için gelir desteği sağlayan bir uygulama olan kısa çalışma ödeneğinin süresi, 30.6.2020 tarihine kadar (bu tarih dahil) kısa çalışma başvurusunda bulunmuş olan işyerleri için 31 Ekim 2020 tarihine kadar uzatılmıştır. Günlük kısa çalışma ödeneği; sigortalının son on iki aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama brüt kazancının % 60'ıdır. Bu şekilde hesaplanan kısa çalışma ödeneği miktarı, aylık asgari ücretin brüt tutarının % 150'sini geçemez.

Ücretsiz izin uygulamasının süresi 17 Kasım 2020 tarihine kadar uzatıldı. 16 Mart 2020 itibariyle işsiz kalan ve ücretsiz izine çıkarılanlara uygulanan günlük 39,24 TL olarak ödenen nakdi ücret desteğinin artmasına ilişkin talepler karşılıksız kalmış ve bu kapsamda olanların mağduriyeti artmaktadır. Bu dönemlere ilişkin emeklilik primlerinin karşılanmaması, emekli olmayı geciktirecek bir hak kaybı olarak değerlendirilmektedir.

COVID-19'LA MÜCADELE SÜRECİNDE, DÜNYADA YAŞANAN GELİŞMELER

HERKESE GELECEK GÜVENCESİ SAĞLANMALI

Çalışma dünyası, küresel virüs pandemisinden derinden etkileniyor. Halk sağlığına yönelik tehdide ek olarak, ekonomik ve sosyal bozulma, milyonların uzun vadeli geçim kaynaklarını ve refahını tehdit ediyor. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve bileşenleri - Hükümetler, işçiler ve işverenler - salgınla mücadelede, bireylerin güvenliğinin, işletmelerin ve işlerin sürdürülebilirliğinin sağlanmasında çok önemli bir rol oynayacak.

İsviçreliiler dünyanın en yüksek asgari ücreti için referandumu gidiyor İsviçre'nin Cenevre kantonu ile Basel'de dünyanın en yüksek asgari ücreti için referandumu gidecek. Referandumda kabul edilmesi halinde, Cenevre'de saatlik asgari ücret 23 İsviçre frangına (yaklaşık 190 Türk lirası) yükselecek.

27 Eylül'de referandumda oylamaya sunulacak asgari ücret teklifine göre, haftalık 40 saat çalışma baz alındığında aylık asgari ücret 4 bin 100 İsviçre frangı (33 bin TL) olacak.

İsviçre'den sonra dünyanın en yüksek asgari ücreti ise saatlik yaklaşık 19.84 Avustralya dolarıyla (13.20 İsviçre frangı) Avustralya'da bulunuyor.

İşyerinde el hijyeni

İşyerleri, özellikle göçmen işçi çalıştıranlar ve kayıt dışı ekonomide çalışanlar, COVID-19 virüsünün kontrol altına alınmasında odak noktası haline geldi. Uluslararası Çalışma Konferansı'nın 108. Oturumu (Cenevre, 2019) tarafından kabul edilen Çalışma Yaşamının Geleceği için ILO Yüzüncü Yıl Deklarasyonu, güvenli ve sağlıklı çalışma koşullarının insana yakışır iş için temel olduğunu vurguladığından, bu politika özetini işyerlerinde el hijyenine

adadıklarını ifade etti. Ana mesaj, COVID-19'un yayılmasını önlemek veya azaltmak için tüm çalışanların iş yerinde ellerini güvenli ve yeterli bir şekilde yıkayacak olanaklara sahip olması gerektiğidir.

Sektörel etki, tepkiler ve tavsiyeler

ILO'nun COVID-19'un belirli sosyal ve ekonomik sektörler ve endüstriler üzerindeki etkisine ilişkin ön değerlendirmesi bir dizi sektörel brifingde ele alınmıştır.

Brifingler ayrıca ILO bileşenlerinin - hükümetler, işverenler ve işçiler - tarafından alınan önlemleri ve politika yanıtlarını ve sektöre özgü düzeydeki mevcut ILO araçlarını ve yanıtlarını da içerir.

Hedef kitle, ulusal, sektörel, bölgesel ve küresel düzeydeki ILO bileşenlerinin yanı sıra, belirli sosyal ve ekonomik sektörlerde kadınlar ve erkekler için insana yakışır işleri geliştirme çabasındaki uluslararası kuruluşlar ve diğer ortaklardır.

DÜNYANIN YAŞADIĞI EN BÜYÜK ŞOK

COVID-19 salgını, ülkeler virüsün yayılmasını durdurmak için harekete sıkı kısıtlamalar getirdikçe, milyonlarca insanı enfekte ettikçe ekonomik aktiviteyi neredeyse durma noktasına getirdi. Bu salgın dünyanın yıllardır yaşadığı en büyük ekonomik şoku temsil etmektedir.

Haziran 2020 Küresel Ekonomik Beklentiler, pandeminin etkisinin hem acil hem de kısa vadeli görünümünü ve büyüme beklentilerine verdiği uzun vadeli zararı açıklıyor. Temel tahmin, piyasa döviz kuru ağırlıkları kullanılarak 2020'de küresel GSYİH'de yüzde 5,2'lik bir daralma öngörüyor - hükümetlerin ekonomik ve parasal politika desteği ile ekonomik gerilemeye karşı koymaya yönelik olağanüstü çabalarına rağmen, on yıllardaki en derin küresel durgunluk olarak gözükmekte.

COVID 19: PORTEKİZ

Hükümet, 9 milyar 200 milyon Euro teşvik paketinin 2020'nin 2. çeyreğinde kullanıma sunulacağını duyurdu. Bu yardımlar; vergiyle ilgili tedbirler, mali destek ve sosyal güvenlik katkı paylarının desteklenmesini içeriyor. Öğrenimin askıya alınması nedeniyle 12 yaşından küçük çocuklarına eşlik etmek için evde kalmak zorunda kalan ve kronik hastalığı veya yetersizliği olan çalışanlar için ücretli izin hakkı verilmiştir. İşçiler, işyerleri evde çalışmaya uyumlu ise tek taraflı olarak evden çalışmaya başlamaya karar verebilir. İşverenler bu sebepten dolayı işten çıkarma yapamaz.

COVID 19: FİNLANDIYA

İşten çıkarılmış çalışanlar, iş faaliyetlerinde veya eğitimlerinde bulunsalar bile işsizlik ödeneği alma hakkına sahip olacaklardır. Finlandiya Sosyal Güvenlik Kurumu (KELA), korona dönemi boyunca hasta bir çalışana veya serbest meslek sahibine beklemeden işe gelemekten kaynaklanan tam gelir kaybını telafi eden hastalık ödeneği ödüyor. İşveren, çalışanın hastalık izni sırasında çalışana maaş ödemişse, KELA bulaşıcı bir hastalık nedeniyle işverene hastalık parasını ödeyecektir. Karantina emri verilmemiş diğer çalışanlara ve serbest meslek sahiplerine normal hastalık ödeneği ödenmektedir.

COVID 19: ALMANYA

Almanya'da corona krizine karşı konjonktür önlemleri çerçevesinde ek çocuk parası ödemelerine başlanıyor. Çocuk başına 300 euroluk ödeme Ağustos ayından itibaren iki parça halinde verilecek. Federal hükümet "çocuk bonusu" olarak adlandırılan yardımlar için 4 milyar 300 milyon euroluk bütçe ayırdı. Bu sayede yaklaşık 18 milyon çocuk her ay ödenen çocuk parasına ek olarak söz konusu yardımdan faydalanmış olacak.

COVID 19: İRLANDA

Hükümet, COVID-19'dan etkilenen tüm işletmeler için büyük bir destek genişlettiğini duyurdu. Paket şu anda 1 milyar € değerindedir. Serbest meslek sahibi, 350 € 'luk Covid-19 İşsizlik Ödemesine hak kazanacak. Kriz nedeniyle işlerini kaybeden işçiler, haftada 350 € Covid-19 Pandemi İşsizlik Ödemesi alacaklar. Hükümet, yerel makamlarla, başta perakende, konaklama, eğlence ve çocuk bakımı sektörleri olmak üzere en acil etkilenen işletmelerden kaynaklanan ücret ödemelerini ertelemeleri konusunda anlaşmıştır.

COVID 19: ÇEK CUM.

Gelir vergisi beyannamesinin son teslim tarihi uzatılmıştır. Ayrıca, gecikmenin COVID-19'a bağlı olduğu kanıtlanabilirse, diğer vergilendirme biçimleri de cezaya tabi değildir. Gayrimenkul edinim vergisi de kaldırılmıştır. Serbest meslek sahibi, sağlık sigortası ödemelerinden 6 aylık feragat başvurusunda bulunabilir. İşverenin İş Kanunu'na uyması ve çalışanların sağlık ve sosyal güvenlik sisteminin bir parçasını oluşturması halinde işverenler ücret tazminatı almaktadır. COVID-19 nedeniyle işlerini kapatmaya zorlanan işverenler, işyeri binalarının kira ödemesini erteleme hakkına sahiptir.

COVID 19: POLONYA

Mikro işletmeler ve serbest meslek sahipleri, üç ay süreyle sosyal güvenlik ve sağlık primi ödeme yükümlülüğünden muaf tutulacak. Tüm işverenler, karantinaya veya epidemiyolojik gözetim altındaki kişiler için tele çalışma koşullarını kolaylaştırmakla yükümlüdür. Çalışma süresini kısaltan işveren, çalışma saatlerini maksimum % 20 ve minimum %5 oranında düşürmesi gerekmektedir. Böyle durumlarda hükümet maaşların yarısını ödeyecek.

1970 - 2020

TÜED TARİHİNDEN SAYFALAR -VIII-

**KURUCU GENEL BAŞKAN SADI HEPER,
4-5 KASIM 1974 TARİHİNDEKİ 2. OLAĞAN GENEL KURULDA,
CEMİYETİN VE EMEKLİLERİN TALEPLERİNİ SIRALAR... (4)**

Mehmet Emin TANGÖREN
TÜED Basın Danışmanı

tuedbasin@gmail.com

emeklinin gündemi

7- Adalet Kurallarına ve Sigortacılık Yöntemlerine Uymayan İki Kanun Maddesi:

Bildiğiniz gibi Askeri Fabrikalar Tekaüt ve Muvanet Sandığı Kanunu olan 3575 sayılı ve DDY İşçileri Emekli Sandığı Kanunu olan 2454 ve bunu tadil eden 2904 sayılı kanunlar yürürlükten kaldırılmıştır. Bu sandıkların mensupları 991 sayılı yasa vasıtasıyla, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu hükümlerine tabi kılınmışlardır. Ve fakat, gelin görün ki; mülga olan bu kanunlardan 3575/17. maddesi ve 2904/5. maddesi yürürlükte kalmıştır. 6 Aydan fazla hapis cezası alan emeklilerin aylık ve gelirleri kesilmektedir. Emekli arkadaşlarımızın başında Demokles'in kılıcı gibi sallanan ve hepimizi tedirgin eden bu maddelerin yürürlükten kaldırılması gereğini her fırsatta ve her yetkiliye anlatmış bulunuyoruz. Harb-İş Federasyonu yöneticilerinin ve Türk-İş yetkililerinin de bu konuda dikkatleri çekilmiştir. Kanun tekliflerinin hazır olduğu ifade edilmektedir. Esasında demokratik bir tatbikat olmayan, 1926'ların zihniyetini taşıyan bu madde, bugün diğer sigorta kanunlarında mevcut değildir, çünkü Anayasa'nın eşitlik ruhuna aykırıdır.

8- Sağlık Kontrol Muayeneleri:

İş kazası ve meslek hastalığı yüzünden sıhhi kurul kararıyla muvakkat göremezlik kararı verilerek geçici olarak emekliye sevk edilenlerin, kısa zaman aralıklarıyla yapılan sıhhi kurul muayenelerinde sağlığa kavuştukları, çalışabilir duruma geldikleri tespit edildiğinde, sigortaca bağlanan gelirleri kesilmekte fakat işlerine iade edilmeleri düşünülmemektedir. Bu gibi mağduriyete uğrayanların halleri perişandır. İş Kanunu'nun 25. maddesinde eski işine yerleştirileceğine dair hüküm bulunmakla beraber, tatbikatta ihmal ve tekasül devam etmektedir. 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun bu konuyla ilgili maddesine kesinlik ifade edecek şekilde bir bent ilave edilerek bu mağduriyetlere son verilmelidir.

9- İşçi Emeklilerine Sigortalı İşyerlerinde Çalışma İmkanının Sağlanması:

Muhterem dinleyiciler, Anayasamızın 40. maddesinde; 'Herkes dilediği alanda

çalışma ve sözleşme hürriyetine sahiptir' denilmektedir. Biliyorsunuz, son yıllarda emekliye sevk edilen işçi arkadaşlarımız arasında genç ve dinamik kimselerin bulunduğu bir gerçektir. Bu arkadaşlarımızdan

birçoklarının aldığı emekli aylığı kendilerine yetişmeyecek durumdadır.

Bunlar, çalışıp kendilerine bir ek kazanç temin etmek için çırpınmaktadırlar. Fakat karşılıklarına kanuni bir engel çıkmaktadır.

Memur emeklileri; SSK ve Emekli Sandığı'na bağlı işyerlerinde çalışabildikleri halde, bu hak işçi emeklilerinden esirgenmiştir. İşinin ve sanatının ehli olmuş, çalışma kudretine sahip, çalışacağı işyerini memnun edebilecek vasıftaki işçi emeklilerine çalışma hakkının tanınmasının ve mevcut ikiliğin ortadan kaldırılmasının isabetli bir hareket olacağını ifade ve iddia ediyoruz. Her türlü tehlikeyi göze alarak ve işyerleriyle muvazaalı gizli anlaşmalar yaparak çalışan emekli arkadaşlarımız istismar edilmektedir. Bunun neticesi de, sigorta görevlileri suiistimal töhmeti altında kalmaktadırlar. Bu mahzurları önlemek, Sigorta'nın üst kademesindeki yöneticilere düşse gerekir.

10- Hastanelere ve Mütahassıslara Havale Edilen Emeklilere Yolluk Ödenmesi:

Halen sigortalı işçilere uygulandığı üzere; işçi emeklilerinin oturdukları yerlerde bulunan doktorların görecekları lüzum ve havalesi üzerine mütahassıslara ve hastanelere sevk gerektiğinde, kendilerine yol paralarının Sigortaca verilmesi

lüzumludur. Aksi halde, emekli ölüme terk edilmiş insan durumuna düşmektedir. Sosyal güvenlik olacaksa, son nefesine kadar insana sahip çıkılması lazımdır düşüncesindeyiz.

11- İşçi Emeklileri Arasında Aylık ve Gelir Dengesizlikleri:

1 Mart 1969 tarihinde yürürlüğe giren 1186 ve 1189 sayılı kanunlarla, işçi emeklileri arasında eski yıllardan beri devam eden aylık ve gelir dengesizlikleri ortadan kaldırılmıştı. Sistematik ayarlama kanun tasarısının kanunlaşmasından önce yapılacak bir işlem olarak önermek istediğimiz husus şöyledir:

Mesleki vasıf ve hizmet müddetleri itibariyle, eşit seviyede olan ve 1969 ile 1974 yılları arasında emekliye ayrılanlara bağlanan aylık ve gelirlerde yine eskiden olduğu gibi büyük dengesizlikler meydana gelmiş bulunmaktadır. Maddi gelir farklılıklarından başka, manevi üzüntülere de sebep olan bu durumun giderilmesi için sözkonusu 1186 ve 1189 sayılı kanunların tatbikatında olduğu gibi 1974 yılına kadar işçi ücretlerinde vaki olan artışları da nazara almak suretiyle, emekli aylıklarının yeni bir yükseltmeye ve ayarlamaya tabi tutulmasını en adil bir hareket tarzı olarak görüyor ve böyle bir tatbikatı ısrarla müdafaa etmek istiyoruz.

SADI HEPER:

"Mesleki vasıf ve hizmet müddetleri itibariyle, eşit seviyede olan ve 1969 ile 1974 yılları arasında emekliye ayrılanlara bağlanan aylık ve gelirlerde yine eskiden olduğu gibi büyük dengesizlikler meydana gelmiş bulunmaktadır."

Dünya, Bu Yüzyıldaki En Kötü Halk Sağlığı ve Ekonomik Krizlerden Biriyle Karşı Karşıya...

Covid-19 salgını, büyük buhrandan bu yana en kötü ekonomik krizlerden birini tetikledi. Ülkeler, genellikle virüsün yayılmasını etkin bir şekilde sınırlayan ve sağlık hizmetleri sistemlerinin çökmesini önleyen ve en önemlisi ölümlerin sayısını sınırlayan katı sınırlama ve hafifletme politikalarını uyguladı. Bu politikalar, büyük belirsizlikler, enfeksiyon korkusu, kamu yönergelerini izleyen bireysel kısıtlamalar ve ekonomik faaliyette keskin bir daralma yarattı. Krizin ilk aylarında, birçok ülkede yeni işsizlik başvuruları arttı ve tahminler, OECD bölgesinde işsizlik oranının küresel mali krizin zirvesindekinden çok daha yüksek olacağını gösteriyor. Ancak işgücü piyasasındaki şokun boyutu çok daha büyük: tele-çalışmaya doğru büyük bir kaymaya rağmen, şirketlerin işe alımları dondurması ve sübvansiyonlu iş-tutma programları yoluyla işgücünün bir kısmını beklemeye alması nedeniyle tüm ülkelerde etkin bir şekilde çalışanların sayısı azaldı. Mevcut kanıtlar aynı zamanda zayıf grupların - düşük vasıflı, genç ve göçmenlerin ve kadınların krizin en ağır bedelini ödediğini gösteriyor.

İşgücü piyasası ve sosyal politika tepkisi emsalsiz olmuştur

OECD ülkeleri, birçok ülkede benzeri görülmemiş şekilde, hastalık izni ve iş dışı gelir desteğinin yanı sıra iş tutma programlarına erişimi ve cömertliğini geliştirmek için büyük adımlar attı. Bu politikalar, hasarı kontrol altına almayı ve çalışanları ve şirketleri desteklemeyi ve aynı zamanda uygulanabilir faaliyetlerin ve yeterliliklerin yok edilmesinden kaçınmayı ve böylece iyileşmeyi hazırlamayı amaçladı. Birçok ülke, işyerlerinde fiziksel olarak bulunmaları gerekmeyen işçiler için tele-çalışmaya doğru büyük bir geçişi kolaylaştırmak için adımlar attı. Ekonomi yeniden açılırken çalışanları güvende tutmak ve henüz bitmemiş olabilecek bir kriz için yeterli gelir koruması ve istihdam desteği sağlamak bir öncelik olarak kalmalıdır. Bununla birlikte, ekonomik faaliyet toparlanırken, ülkelerin politikaları, işçilere, hane halklarına ve hala devam eden kısıtlamalardan etkilenen şirketlere sürekli destek sağlama ve iş faaliyetini teşvik etme ve gerekli yeniden yapılanmaya izin verme arasında doğru dengeyi kurarak iyileşmeye eşlik etmelidir.

İşsizlik parası kuralları, standart dışı işlerdeki çalışanların da haklarını hesaba katmalıdır.

İşsizlik yardımları, iş kayıplarından kaynaklanan kazanç düşüşlerine karşı koruma sağlayan temel araçlar arasındadır. Yine de, bazı çalışanlar yeterli desteklere ulaşamıyor. Yetkilendirme kuralları tüm bağımlı çalışanlar için genellikle aynı olsa bile, yarı zamanlı bir işi kaybedenler veya istihdam ile işsizlik arasında sık geçişleri içeren kişiler için asgari istihdam süresi veya işsizlik döneminden önceki kazanç koşullarının karşılanması genellikle daha zordur. Sonuç olarak, standart olmayan çalışanlar için yoksulluğa düşme riski genellikle daha fazladır. Standart olmayan istihdam biçimlerindekiler için daha fazla gelir güvencesi sağlamak ve yardım haklarının yetersizliğini ele almak zor olabilir. Ancak çalışma teşvikleri olanlar ile olmayanlar için gelir güvencesi arasında doğru dengeyi sağlayan bir politika oluşturmak, politika yapımcıların görevidir.

Dünyada 55 milyondan fazla ev hizmetlerinde çalışan işçilerin geçim kaynakları COVID-19 nedeniyle risk altında

Ev İşçileri Sözleşmesinin kabulünün dokuzuncu yıldönümünde, yeni ILO tahminleri, COVID-19 salgını nedeniyle ev işçilerinin karşılaştığı riskleri ortaya koyuyor.

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün yeni tahminlerine göre, dünyadaki ev işçilerinin yaklaşık dörtte üçü - 55 milyondan fazla insan - kilitlenme ve etkili bir sosyal güvenlik kapsamı bulunmaması nedeniyle işlerini ve gelirlerini kaybetme riskiyle karşı karşıya. Bu ev işçilerinin büyük çoğunluğu (37 milyon) kadındır.

Haziran ayı başında yapılan bir değerlendirme, en çok etkilenen bölgenin ev işçilerinin yüzde 76'sı risk altında olan Güneydoğu Asya ve Pasifik olduğunu, ardından Amerika (% 74) Afrika (% 72) ve Avrupa (% 45). Hem kayıtlı hem de kayıt dışı

istihdamdaki ev işçileri etkilenirken, kayıt dışı çalışanların işlerini veya çalışma saatlerini kaybetme riski altında olanların yüzde 76'sını oluşturduğu görülmektedir.

AVRUPA'DA ASGARİ ÜCRET KAZANAN ÇALIŞANLARIN ORANI

Asgari ücret kazanan çalışanların oranı ülkeler arasında önemli ölçüde değişebilir. En son dört yıllık kazanç anketleri (SES) yapısındaki mikro verileri ve o sırada yürürlükte olan asgari ücret düzeyiyle (Ekim 2010 ve 2014) ilişkilendirerek, asgari ücretle çalışanların bir tahminini Avrupa İstatistik Ofisi (Eurostat) elde etmiştir. Karşılaştırılabilirlik açısından kapsam, kamu yönetimi, savunma ve zorunlu sosyal güvenlik hariç, 10 ve daha fazla çalışanı olan işletmelerde çalışan 21 yaş ve üstü tam zamanlı çalışanlarla sınırlandırılmıştır.

Ekim 2014'te, asgari ücreti uygulayan AB Üye Devletlerinin onunda ulusal asgari ücretin% 105'inden daha az ücret ödenen çalışanların oranı %7,0'ın üzerindeydi.

Slovenya: % 19,1	Romanya: % 15,7
Portekiz: % 13,0	Polonya: % 11,7
Bulgaristan: % 8,8	Fransa: % 8,4
Litvanya: % 8,1	Letonya: % 7,9
Yunanistan: % 7,7	Hırvatistan: % 7,1

Ulusal asgari ücretin % 105'inden daha az kazanan çalışanların en düşük oranını kaydederken, üye devlette bu tutardan daha az kazanan çalışanların oranı

Belçika: % 0,4	İspanya: % 1,0
Hollanda: % 3,0	İngiltere: % 5,0
Lüksemburg: % 5,8	

Türkiye'de ise Aile Çalışma ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın 2014 verilerine göre bu oran %40. Avrupa'da asgari ücretle çalışan oranının en yüksek olduğu ülke Türkiye. Bu oranın yüksek olmasının nedenleri arasında işverenlerin çalışanlarına asgari ücret üzerinden gösterip maaşlarının kalanını elden ödenmesi gösterilebilir. Avrupa'daki oranlara bakıldığında Türkiye'deki işverenlerin yaptığı yanlışın Avrupa'da yapılmadığını görebiliriz. Asgari ücretten fazla alan, fakat işverenin çalışanı asgari ücretten göstermesi hem çalışanın emekliliğini zora sokmakta hem de ülkenin itibarını zedelemektedir. İşverenlerin ve çalışanların bilinçlendirilmesi, hak ihlallerinde işverenlere gereken yaptırımların uygulanması da politika yapımcıların sorumluluğundadır. Gereken bilgi aktarımı ve yaptırımlarla bu sorun önlenabilir.

Krizin ilk aylarında, birçok ülkede yeni işsizlik başvuruları arttı ve tahminler, OECD bölgesinde işsizlik oranının küresel mali krizin zirvesindekinden çok daha yüksek olacağını gösteriyor.

Namık TAN
TÜED
Araştırma Müdürü

SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU KÖŞESİ

AYIN YORUMU

ANNE VE BABAYA BAĞLANACAK

ÖLÜM AYLIĞI/GELİRİNİN ÖDENMESİNDE KANUN HÜKÜMLERİ ESAS OLMALI

5510 sayılı Kanun'un 97. maddesinde zamanaşımı düzenlenmiştir. 97. maddede "İş kazası, meslek hastalığı, vazife malullüğü ve ölüm hallerinde bağlanması gereken gelir ve aylıkların, hakkın kazanıldığı tarihten itibaren beş yıl içinde istenmeyen kısmı zamanaşımına uğrar." denilmektedir. 5510 sayılı Kanununun 35. maddesinde aylıkların bağlanmasında ölüm tarihinin esas alınacağı hüküm altına alınmıştır. Bu açık düzenlemeye rağmen, SGK'nın 2018/38 sayılı genelgesinde, sigortalının ölüm tarihi yerine talep tarihinin esas alınacağı yönünde değişiklik yapılmıştır. Genelge ile yapılan değişiklik kanuna aykırı olduğundan, bu kapsamda olan hak sahipleri mağdur edilmektedir.

İş kazası veya meslek hastalığı sonucu vefat eden sigortalıların geride kalan hak sahiplerine "ölüm geliri" ödenmektedir. Kanunda ölüm aylığına hak kazanma koşullarını yerine getiren ölen sigortalıların geride kalan hak sahiplerine ise "ölüm aylığı" bağlanmaktadır.

Genelge ile yapılan değişiklik kanuna aykırı olduğundan, bu kapsamda olan hak sahipleri mağdur edilmektedir.

SGK'nın "emeklilik işlemleri" konulu 2018/38 sayılı genelgesinde; "sigortalının ölümü üzerine aylık bağlama talebinde bulunan ana ve baba için Kurum'un denetim ve kontrol ile yetkilendirilen memurları tarafından yapılan gelir tespiti sonucuna göre, 5510 sayılı Kanununun 34. maddesinde aranan şartları yerine getiren anne ve babanın yazılı istek tarihini takip eden aybaşından itibaren başlatılacaktır" denilmektedir. Bu düzenle, sigortalının ölüm tarihi yerine talep tarihinin dikkate alınması, kanuna aykırı olduğundan hak kaybı olarak değerlendirilmektedir.

Genelgelerin Kanun'a aykırı olmaması, bir hukuk normudur. Bu kapsamda olanların iş mahkemesine gittiklerinde sigortalının ölüm tarihi ve zaman aşımı süresi ile birlikte birikmiş olan alacakları ödenmektedir. SGK, Kanunda yer alan hükümlere göre genelgesinde değişiklik yapmalı ve yargı yolu ile Kurum zarar görmemelidir.

Siz Sorun... Biz Cevaplayalım...

SORU: Emekli Sandığı mevzuatında ölen sigortalı veya emeklinin hak sahiplerine bağlanan aylıkların oranı ile ilgili bilgi almak istiyoruz.

CEVAP: Emekli Sandığı'ndan Hak Sahipleri Bağlanan Aylıkların Oranları Kişi Sayısına Göre Değişmektedir. 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununa göre dul-yetim aylığı oranları şu şekilde belirlenmiştir. **Eş: %75, çalışan ya da emekli aylığı alan eş: %50, Eş ve 1 yetim: %60 %30, Eş ve 2 yetim: %50 %25, %25, 2 yetim: %40, %40** oranları üzerinden aylık ödenmektedir. Temmuz 2020 itibariyle memur emeklileri alt sınır aylığı üzerinden yapılan hak sahiplerine yapılan ödemeler şu şekilde hesaplanmaktadır. Emekli Sandığı'na tabi emekliler için 5434 sayılı Kanun'un Ek 19. Maddesinin birinci ve ikinci fıkraları esas alınarak vefat eden sigortalının hak sahibi dul ve yetimleri sayısı 3 ve daha fazla ise tamamından, dul ve yetim sayısı 2 kişi ise %90'ından, dul ve yetim sayısı 1 kişi ise %80'i üzerinden hesaplama yapılmaktadır. Temmuz 2020 itibariyle Emekli Sandığı alt sınır emekli aylığı ek ödeme dahil 2.814,08 TL olarak hesaplanmıştır. SSK ve BAĞ-KUR'da alt sınır aylığı ise sigorta başlangıç tarihlerine göre farklılık göstermekte ve daha düşük kalmaktadır.

SORU: Eşimden aylık alan birisiyim. Eşimden aldığım aylığı kızım ile paylaşmaktayım. Babam Bağ-Kur emeklisi iken vefat etti. Kızımın daha yüksek aylık alması için eşimden aldığım aylıktan vazgeçsem ve babamdan aylık almam mümkün mü?

CEVAP: Sosyal Güvenlik Mevzuatında Ödenen Aylıktan Vazgeçme Seçeneği Bulunmamaktadır. Hak sahiplerine bağlanan aylıklar üzerinde tercih yapma ve vazgeçme hakkı tanınmamıştır. Hak sahiplerine bağlanan aylıkların ödenmesi ve kesilmesi ile ilgili kriterler kanunda düzenlenmiştir. Bu durumda babanızdan yetim aylığı alma hakkınız yoktur.

SORU: 2008 öncesi annemden 4/a'dan (SSK) yetim aylığı alıyorum. Çalışmam durumunda yetim aylığım kesilir mi?

CEVAP: Yetim Aylığının Ödenmesinde Statülere Göre Farklılıklar Bulunmaktadır. SSK ve Bağ-Kur'dan yetim aylığının ödenebilmesi için evli olmama ve çalışmama koşullarına bakılmaktadır. Emekli Sandığı mevzuatında ise, SSK veya Bağ-Kur kapsamında çalışması veya emekli olması yetim aylığının ödenmesine engel değildir. Emekli Sandığı kapsamında yetim aylığının ödenmesi için memur olarak çalışmama ve evli olmama koşulları aranmaktadır. Ölüm aylığının ödenmesinde tek istisna öğrencilerin çalışmasına tanınmıştır. 1 Nisan 2018 tarihinden itibaren öğrenciliği devam eden çocukların 4/a sigortalı (işçi) olarak çalışmaları, artık ölüm aylığı almalarına engel teşkil etmiyor. Erkek çocukların yetim aylığı, öğrenimleri devam ediyorsa lise ve dengi öğrenimde 20 yaşına, yükseköğrenim yapması halinde 25 yaşına kadar ödeniyor. Yabancı bir ülke mevzuatına göre çalışan öğrencilerin ise eskiden olduğu gibi ölüm aylığı kesilmeye devam ediyor.

SORU: Korona virüs nedeniyle kısa çalışma ödeneği almaktayım. Bu süre içinde emekli primlerim ödeniyor mu?

CEVAP: Kısa Çalışma Döneminde Emeklilik Primi Ödenmiyor. Kısa çalışma ödeneği ile yapılan ödemelerde son 12 aylık ücret ödemelerinin ortalaması esas alınarak belirlenmektedir. Kısa çalışma ödeneğinin yapıldığı aylarda yalnızca genel sağlık sigortası primi ödenmektedir. Bu durum yeni bir mağduriyet konusu oldu. Bu kapsamda olanlara primlerinin ödenmesi için borçlanma hakkının da tanınmaması önemli bir eksikliklerdir. İş sözleşmeleri askıda olan ve kısa çalışma ödeneği alan işçilerimizin emekliliklerinin gecikmemesi için primlerinin işsizlik sigortası fonundan ödenmesi sağlanmalıdır. Kısa çalışma ile istihdam korunurken, emeklilik primlerinin ödenmesi yönünde değişiklik yapılmalıdır.

Yaşlı Refahı

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Covid 19 salgın hastalığı nedeniyle gerek evlerinde yaşayan gerek ise huzurevlerinde yaşamını sürdüren yaşlılarımız için sunulmakta olan hizmetler ve yeni sunulabilecek hizmetler ile yaşlılarımızın korunması için mevcut alınan tedbirler ve alınmasında fayda görülen tedbirler konularında görüş alışverişinde bulunmak amacıyla bir whatsapp grubu oluşturmuştur. Bu gruba Türkiye Emekliler Derneği olarak katılımımız 15.04.2020 tarihli yazı ile istenmiş ve derneğimizce kabul görmüştür. Genel Müdürlükte katılımımızı onamıştır. Bu grupta Türkiye Emekliler Derneği ile birlikte Aile, Çalışma ve Sosyal Politikalar Bakanlığı danışmanları, Alzheimer Dernekleri, Üniversiteler, Huzurevleri Temsilcileri, Aile Hekimleri, Polyetif Bakım Merkezi hekimleri, Sağlık Bakanlığı, Hemşire Dernekleri, Hayat boyu öğrenme ve yetişkin eğitimi uzmanları, Türkiye İstatistik Kurumu, Geriatri bilim dalı öğretim görevlileri, gerontoloji bölüm öğretim görevlileri, Sağlık Bakanlığı Kronik Hastalıklar ve Yaşlı Sağlığı Dairesi temsilcileri katıldılar.

Grupa ilk paylaşımımız Genel Müdürlüğün oluşturduğu 'Yaşlılar İçin Bilgilendirme Rehberi' oldu. Rehberin biran evvel yaşlılarımıza ulaştırılmasını talep ettik. Ayrıca Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü 65 yaş ve üzeri vatandaşlarımızın sağlık hizmet ihtiyacı için gerekli tedbirlerin alındığını duyurdu. Yaşlılarımız kendi aile hekimleri tarafından aranarak evde izolasyon konusunda bilgilendirilmeleri ve evden çıkmamaları yönünde tavsiyede bulunulması düzenlemesi yapıldığını bildirdiler. İlerde valiler, ilçelerde kaymakamlar tarafından 65 yaş ve üzeri ile kronik hastalığı olan vatandaşlarımızın sağlık başta olmak üzere tüm temel ihtiyaçlarının karşılanması için gerekli tedbirler alınması amacıyla valilikler talimatlandırılmıştır. SGK tarafından ilaç ve malzeme kullanım raporlarının geçerliliği, raporlu olan ilaç ve malzemelerin teminine ilişkin düzenleme yapılmıştır. Günümüz teknolojik gelişmeleri çerçevesinde aile hekimleri sesli görüşme dışında görüntülü görüşme imkânının bulunması ve mobil sağlık ölçüm cihazı gibi uzaktan takip işlemi uygulamalarının kullanılması sağlık hizmeti sunumunda destekleyici rol oynamaktadır.

Genel Müdürlük kendilerine bağlı kuruluşlarına yönelik korona virüs bilgilendirme rehberi yayınlamıştır. Rehber, salgınlarda hizmet alanların ve personelinin sağlığını ve güvenliğini korumak için uyulması gereken önlemler ve prosedürler hakkında bilgilendirme amaçlı olmak üzere hazırlanmıştır. Bilgilendirme rehberinin ikincisi de bu süreçte yayınlanmıştır. İkinci rehberde alınan önlemler tarih itibarıyla açıklanmaktadır. Bu arada evde hareketsizleşen yaşlılarımızın sağlık sorunları ile karşılaştıklarını belirterek TRT'de sabah ve akşam yarım saat birlikte hareket saatleri düzenlenmesi talebimiz oldu. Akademik Geriatri Derneği "Uzman Gözü ile Yaşlılarda Covid-19" yayını bizlerle paylaşarak virüsten korunabilme yollarını anlattı. Özellikle hekimimiz tarafından başka türlü önerilmediği müddetçe kullanmakta olduğumuz ilaçlara devam etmemiz önerildi. Evde ve huzurevinde kalan yaşlılarımıza psikolojik ve sosyal destek yapılması tartışıldı.

Grupa sağlık çalışanlarına ve huzurevleri personeline ikramiye ödenmesi önerildi. TRT kanalında egzersiz programları yanında eski filmler, müzikler, zeka oyunları ve kısa keyifli söyleşiler talep edildi. Huzurevlerinde kalan yaşlıların gerekli tedbirler alınarak parklarda yürüyüşe götürülmesi önerisi destek gördü. Yapılan bir araştırmada yaşlılarda kaygı düzeyinin çok yüksek olduğu ve ailelerinden aldıkları sosyal desteği yeterli bulmadıkları ortaya çıktı. Yaşlılarda, virüs nedeniyle hastane fobisinin geliştiği, evde veya huzurevinde tedavi olmak istedikleri bir diğer tespit. Bu durum hastaları Covid dışı nedenlerden ölüme yol açabileceğinden endişe duyulduğu bildirildi.

Bu süre zarfında Ankara'da bir özel huzurevinde yangın çıktı. Yaşlılarımızın bahçede çimenler üzerine yatırılarak tedavi edildiği görüldü üzerine Genel Müdürlüğümüzden durumun açıklamasını istedik. Genel Müdürlüğümüz sebebi belirlenemeyen bir şekilde yangının çıkmış olduğunu, sağlık durumu ile ilgili bir sorun olmadığını, binanın kullanılmayacak hale gelmesi nedeniyle yaşlıların hastaneye sevk edildiklerini ve ilgililerin derhal olay mahalline intikal ettiklerini bildirdi. Yaşlıların bir kısmı İzolasyon Kuruluşuna alınırken bir kısmı ailelere teslim edilmiş. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü; Özel huzurevleri ve Yaşlı Bakım kuruluşlarında çalışan hekimlere aile hekimi yetkisi verilebileceğini açıkladı. Bunun için kurumlar müracaat edebilecek. BM Ucu Açık Yaşlı Hakları Çalışma

Grubunun Nisan ayında yapılması gereken toplantısı ertelendiğinden bu ertelemenin yaşlı hakları konulu bir sözleşmeye yönelik çalışmaları engellememesi için konuyu gündemde tutmaya devam etmemiz gerektiğini belirttik. Bu arada; bu çalışmalara destek veren Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'ne teşekkürlerimizi bildirirken, ilgili kurum ve kişilerin ilgi göstermesini beklemediğimizi ifade ettik. Türkiye'nin 81 ilinde "Sosyal İzolasyon Kuruluşu" oluşturulduğu öğrenildi. Hastanelerden taburcu edilen, kurum bakımevindeki yaşlılarımız bir süre bu kuruluşlarda misafir edilecek. Huzurevlerinde ve yaşlı bakım merkezlerinde Covid-19 salgını nedeniyle alınacak önlemler için ek tedbirler genelgesi yayınlanmaya devam edildi.

65 yaş ve üzeri sokağa çıkma yasağı geldiğinde bazı belediyeler ulaşım hakkımızı hemen kaldırdılar. Biz, böyle bir yetkilerini olmadığını, yaşlı isterse bilet alarak binebildiğinden hak ihlalinin önlenmesini talep ettik. Halk otobüslerine ödeme yapılmaya devam edilip, edilmediğini de sorduk. Özel halk otobüslerine her ay, otobüs başına 3 büyük şehirde 1300 TL, diğer yerlerde 1000 TL'nin ödenmesine devam edildiği beyan edildi. İçişleri Bakanlığımız belediyelerin bu kararının yasal olmadığını ve kaldırılmalarını Valiliklere talimatlandırdı. Tek başına yaşayan yaşlılar veya sadece yaşlılardan oluşan hanelerimizdeki yaşlıların gelir ve aylıklarına ulaşma sıkıntısı yaşadıklarını, özel bankaların tedbir almamakta direndiklerini, kırsal kesimde şikayetlerin daha fazla olduğunu bildirerek, yerel yönetim ve muhtarlarımızın hangi hanede yaşlı olduğunu bilmediklerini, bir telefonla dahi aramadıklarını, günlük ihtiyaçlarını gidermede sıkıntı olduğunu açıkladık. Yaşlı bakım elemanlarının ve yaşlısına bakan ailelere rehberlik etmek, günlük gidip gelen bakım elemanını kontrol altında tutmak gerektiği tespiti yaptık. Mahalle ve apartman bazlı gönüllü ekipler oluşturulması talebimiz oldu. Genel Müdürlük bir sivil toplum örgütü ile "Gönül Komşusu" yürüttüklerini bildirdi.

Yaşlılarımız için günlük gezinti yapma saatleri gibi uygulamalar başlatılması talepleri iletilti. Belirsizlik, kaygı, korku ve stresin yaşlılar üzerindeki etkileri ve oluşturacağı riskler ile bu risklerin etkisini azaltan veya artıran olası nedenlerin tespit edilerek çözümlerin belirlenmesi talebimiz oldu. Bazı kuruluşlar evde yapılabilecek hareketlere ilişkin videolarını yayınladılar. Etiler Huzurevi'nin boşaltılıp satılmaya hazırlandığı iddialarının doğru olmadığı bildirildi. 65 yaş ve üstü kayıtlı çalışan vatandaşlarımıza özel bir izin verilmesini de istedik. Değişmesi düşünülen sağlık müfredatında yaşlılarımız için özel çalışmaların yer almasını gündeme getirdik. 29 Nisan Avrupa Nesiller Arası Dayanışma Günü'nün bu yılki teması "Covid-19 a Karşı Nesiller Birleşiyor Büyük Dayanışması" olduğunu, ülkemizde de gerekli makamlara iletilmesini önerdik.

Yaşlı, dul ve yetimlerimiz 1000 TL'lik destekten, sigorta gelirleri varsa yararlanamıyor. 4. Fazda bunlara yardımın düşünülmesini, zira 1000 TL'nin altında gelirlerinin olduğunu bildirdik. Maaşlarında haciz ve SGK kesintisi olan yaşlılarımızın mahkemelere ulaşamadıklarını, bu nedenle mağdur olduklarına dikkat çekerek kesintilerin ertelenmesini talep ettik. Evdeki yaşlılarımızın ruhsal durumları için din görevlilerinden ve öğretmenlerimizden özellikle kırsal kesimlerde yararlanabilecek bir sistem geliştirilmesini istedik. Dünya sağlık örgütü Türkiye'nin corana virüse karşı aldığı tedbirler ve izlediği politikalar ile Dünya ya örnek olduğunu belirtti. Aktif yaşlılık endeksinin ülkemizin dahil olması talebimize verilen cevapta hazırlık çalışmalarının yürütüldüğü pilot çalışmalara katılım sağlandığı bildirildi. Uzun süreli bakımın sosyal ve ekonomik stratejilerinin ana konusu olması talebimiz olurken, asgari vatandaşlık gelirinın tartışılmasını istedik.

Türkiye Emekliler Derneği yaşlılık alanındaki çalışmaları ile her ortamda takdir görmeye devam ediyor. Ortaya koyduğu sorunlar bir bir çözüme kavuşuyor. Çözüme kavuşmayanlar için mücadele etmeye devam ediyor.

